Poštnina plačana v gotovini

Domoljub

V Ljubljani, 4. novembra 1936 Leto 49 • Štev. 45

Važna določba v uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov

V uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov je zelo važna določba v čl. 20. Agrarna banka ima po tej določbi pravico, **da se vknjiži, čim prevzame dolg, na vse dolžnikove nepremičnine brez dolžnikove privolitve.** Ne samo to. Pravico **vknjižbe ima tudi na vse nepremičnine vseh porokov ravno tako brez njihovega privoljenja.** Še naprej! Vse vknjižbe, ki pridejo na nepremičnine dolžnika ali na nepremičnine porokov v teku enega leta, odkar je stopila uredba v veljavo, imajo vrstni red šele za vknjižbo Agrarne banke, če tudi so bile te vknjižbe postavljene, predno se je vknjižila Agrarna banka.

Kakšne posledice ima ta določba? Kmečki dolžniki in vsi njihovi poroki, ako njih dolg prevzame Agrarna banka, dobe vknjižbo te banke na vse svoje nepremičnine za celotni dolg dolžnika brez privoljenja. In drugo. Eno leto radi tega ne morejo niti dolžnik niti njegovi poroki in plačniki razpolagati s svojo nepremično imovino, niti najemati kakršnokoli posojilo na vknjižbo na I. mestu, niti dovoliti kakršnokoli drugo vknjižbo. Seveda, ako pa jo kljub temu dovolijo ali najamejo posojilo na I. mesto, tedaj se mora vsak upnik zavedati, da tekom enega leta lahko pride Agrarna banka in postavi svojo hipoteko z vrstnim redom pred njih vknjižbo.

Kreditna sposobnost dolžnika kakor njegovih porokov je s tem hudo zadeta. Vsak upnik bo namreč nezaupljiv, da bi dovolil kako posojilo na vknjižbo ravno radi nevarnosti, ki mu preti, da v teku leta lahko pride Agrarna banka s svojo vknjižbo z vrstnim redom pred njegovo.

Te posledice pa ne zadenejo samo dolžnika in njegovih porokov, ampak dejansko tudi druge kmete. Posojila na poroštva so bila pri nas zelo razširjena. Naše posojilnice so navadno dajale kmečka posojila proti temu, da je dolžnik pripeljal še dva ali tri poroke. Enako so delale tudi občinske hranilnice po mestih. Splošno je bilo torej pri nas v navadi, da je kmet porokoval sosedu, znancu ali sorodniku za posojilo in to ne enkrat, temveč večkrat. Tako mnogi niso niti zapisali niti si zapomnili, kolikim dolžnikom in za kake zneske porokujejo. Če bi torej kak kmet prosil za kredit, bo pri upniku vsak sumljiv, če nima kakega dolga na osebno poroštvo, ali pa če ni kakemu drugemu kmetu porok za njegov dolg. Zagotavljanje, da take obveznosti nima, ne bo pomagalo. Mnogi se namreč, kot rečeno, niti ne spominjajo, ali so sploh porokovali komu in za koliko. Zato bodo kmetje napram upnikom kar na splošno na sumu, da imajo eno ali drugo obveznost kot dolžniki ali kot poroki izpred aprila 1932 leta, za katero se jim more Agrarna banka v teku leta vknjižiti. S tem ravno pa je kreditna sposobnost vseh kmetov prizadeta.

Čeprav niso mogoče tako natančno brali uredbe, vendar je med kmeti skoro po nagonu zavladal strah radi te določbe v uredbi. Ni vabljivo za kmečke dolžnike, da bi se njih dolg prenesel na Agrarno banko in bi ga morali odplačevati v 12 letih skupno z davki. Ravno tako ni vabljivo, da bi Agrarna banka dobila hipoteko, radi katere v teku celega leta vlada negotovost. Najmanj pa ugaja porokom, da bi se jim Agrarna banka vknjižila na njihova posestva radi njihovega poroštva in da bi s tem trpelo njihovo zaupanje, zemljiška knjiga pa bi bila umazana.

Zato vidimo zanimiv pojav, da se javljajo pri posojilnicah dolžniki in njihovi poroki in predlagajo plačilo dolga v gotovini ali s knjižicami samo zato, da ne bi posojilnica odstopila dolga Agrarni banki. Nekaj je temu vzrok **strah pred vknjižbami** Agrarne banke, o katerih smo zgoraj govorili. Nekaj pa je vzrok tudi **gospodarsko izboljšanje,** zaradi katerega kmet dobi vsaj nekoliko gotovine radi boljših cen kmečkih pridelkov, ziasti pa radi boljših cen živine. Ta pojav nam lepo kaže, kako gospodarstvo mnogokrat iz svoje notranjosti in iz lastne moči začenja celiti rane, ki mu jih je povzročila dolgotrajna kriza in kako gospodarstvo samo ne mara zdravljenja, ki mu ga gospodarski zdravniki nudijo v uredbah. Je pa to gotovo tudi vesel pojav z dveh strani: prvič kažejo s tem naši kmetje svojo odporno moč in svojo voljo, da dolgove, ki so jih najeli, v celoti plačajo; drugič pa je to dokaz vsaj prvega izboljšanja našega kmetskega gospodarstva.

Tistim, ki hočejo ostati slepi

Eden največjih mislecev in pesnikov vseh časov je zapisal na svoja stara leta, po mnogih blodnjah umskih in življenskih, sledečo večno resnično misel: »Katerokoli življensko važno vprašanje načneš, v globini zadeneš vedno na versko vprašanje.« S tem je hotel reči, da ne moreš nobenega važnega vprašanja rešiti preko in mimo verskega vprašanja. Z vso resnostjo stopi pred tebe in te prisili, da mu pogledaš v obraz v luči vere ali nevere. Drugače gleda človek, ki je veren, na tako življensko važna vprašanja, drugače človek, ki je neveren. Vsa ta vprašanja pa zahtevajo, da se nasproti njim opredele tako poedinci kakor tudi družba in za družbo važne organizacije. Smešno je in za mislečega človeka nečastno, če kdo trdi, da je vseeno, kako o teh velikih vprašanjih mislimo in po katerih načelih se glede njih opredeljujemo. Vsa zgodovina človeštva priča, da so se v vseh teh važnih vprašanjih odločali poedinci, da se je odločala družba in država po načelih, ki so imela svoj končni izvir v veri ali neveri.

Nikdar pa to ni bilo tako jasno, kakor dandanašnji. V vsem človeštvu valovijo močni tokovi, ki razburjajo dandanašnjo človeško družbo, kakor razburjajo orkani morske oceane. Ti tokovi so tako močni, da segajo v vse plasti ljudstva, v vse stanove. Iz dneva v dan pljuskajo valovi vedno dalje po deželi, v mesta in vasi in tako so jaki, da segajo že prav do poedincev in jih skušajo potegniti v svoje vrtince. Le redki so še oni, ki se jim odtegujejo in žive v neresni brezskrbnosti svoje vsakdanje življenje.

Če zopet pogledamo na temeljne misli, ki nosijo te tokove v življenju narodov, držav in poedincev, moremo konstatirati, da so to iste misli, ki se ob prelomu časov pojavljajo in odločajo usodo narodov, držav in poedincev včasih za stoletja. Ob takih prelomih si zastavlja ljudstvo s povečano vnemo vprašanje, kako znova urediti družbo, kako znova urediti vse družabne razmere do poedincev in poedincev do družbe, da bi vse to bolje služilo splošni blaginji.

Razni načrti in razni programi nastajajo. Nastopajo novi misleci in novi zdravniki, ki oznanjajo nove ideje in nova zdravila, kako bi prišli do novega, boljšega stanja. Okrog novih mislecev se zbirajo poedinci in stanovi, ustvarjajo mogočna ljudska gibanja, ki se bore za uveljavljenje in ostvaritev novih zamisli.

Taka miselna gibanja je v prejšnjih stoletjih ustvaril liberalizem, in vštric je hodil kapitalizem. Skozi celo stoletje sta dajali ti dve gibanji pečat življenju narodov in držav, njihovemu gospodarstvu in njihovi politiki. Podobno silno gibanje je nastalo iz naukov Karla Marksa, očeta socializma in marksizma. Dokler so njegovi nauki ostali samo v glavah nekaterih učenjakov in zanesnjakov, je bila stvar kajpada nenevarna. Ko so pa ti nauki stopili dejansko v življenje, v podobi boljševizma v ruski državi, vemo natanko, kaj pomenijo in kakšen vpliv imajo za življenje

narodov in na njihovo gospodarstvo in politiko. Iz Rusije pljuskajo valovi boljševiških naukov po vsem svetu in povsod si skušajo utreti pot v življenje ljudstva in tudi prikrojiti države in družabno življenje po teh naukih.

Če pogledamo tem velikim gibanjem, posebno boljševiškim nazorom do dna, vidimo, da se tudi ta gibanja niso mogla izogniti temeljni misli, ki leži na dnu vsakega velikega vprašanja: niso mogli iti mimo verskega vprašanja. Liberalizem, kakor sedaj boljševizem, je postavil svoj miselni sestav naravnost v nasprotstvu z vero in vsakim verskim pojmovanjem. Odločil se je na to stran, ker odločajo odnosi do vere celotne poglede na družbo, državo, gospodarstvo in politiko. Lenin, oče boljševizma, je na kratko označil boj z vsem verstvom s kratko krilatico: »Vera je mamilo za ljudstvo, zato jo je treba zatreti!

Po tej temeljni misli, na kateri sloni boljševizem in iz katere izvaja do skrajnosti vse posledke v vsakdanjem življenju, se ravnajo pristaši boljševizma in ga organizirajo iz Moskve po vsem svetu. Ves svet to ve in to priznava. Samo salonski kmetje, ki se zbirajo okoli »Kmetskega lista«, tega nočejo vedeti in nočejo priznati. Če kdo opozarja na nevarnost, ki jo povzroča podtalno delo komunistov, spravljajo ti modrijani to v zvezo z »klerikalno« politiko. Če so po boljševiških agitatorjih zapeljani mladeniči, dvignili pest in žago proti verskim znamenjem, spravljajo to v zvezo s »klerikalno« stranko, ki je seveda kriva vsega na svetu, tudi boljševizma v Moskvi. Ko opazujemo strastno prizadevanje boljševiških celic po mnogih državah Evrope, zaslepljenci tako iz samostojniških, kakor liberalskih taborov, drzni dovolj, da iščejo v svojem sovraštvu do verske misli in Cerkve vzroka tam, kjer jih ni, nočejo jih pa priznati in videti, kjer dejansko so. Tako se igrajo ti ljudje, ki so po svojih liberalnih nazorih dejansko predhodniki in očetje komunizma, z najvažnejšimi vprašanji, ki odločajo o pravi podobi in kulturi našega ljudstva. Skozi desetletja so se trudili, da bi zanesli brezbrižnost v verskih stvareh med ljudstvo. Skozi desetletja so videli na Cerkvi in njenih služabnikih samo napake in v tem smislu ljudem govorili. Ko se pa kažejo žalostni uspehi njihovega dela, si pa nedolžno umivajo roke in zopet mečejo blato na Cerkev in njene služabnike. Tako se dela tudi v drugih državah. Sad takega dela ni izostal: Ljudstva se zvijajo v krvi in razdejanju.

Po tem, kar smo rekli, je več kot jasno, da se mora vsako veliko gibanje opredeliti po nekih načelih. Ni in ne more biti odločitev v velikih vprašanjih ljudskega in državnega življenja, ne da bi svojo odločitev usmerjal po načelih, ki so dejansko temelj našega dela. To je tako človeško in tako naravno, da zopet te stvari ne more uvideti samo zlobnež, ali duševno nedorasel človek. Če se krščansko ljudstvo v velikih stvareh vprašuje, kaj pravijo o njih njegova krščanska načela in se po tem odloča, pa ta liberalna gospoda že vpije in obrekuje, češ, glejte jih, »klerikalce«, ki imajo versko stranko in vlačijo Cerkev v politiko. Ali se naj mar krščansko ljudstvo odloča v vprašanjih ureditve družbe, ureditve gospodarstva, ureditve odnosno razmerja poedincev do države in do družbe, po načelih Karla Marksa ali Lenina? Ali naj mar tava v temi in se zadovoljuje s tem, kar jim bo rekla gospoda od »Kmetskega lista«, ki danes zopet išče pot v kmetsko vas, ki so jo l. 1921. prodali najkrutejšemu centralizmu, ki so kasneje slovensko vas obesili za privesek hrvatskemu gibanju, ki so nato tudi to izdali in zaveslali v najhujši strankarsko-absolutistični režim, kar jih je sploh kdaj obstojalo na naši zemlji? Prebivalce te kmetske vasi, ki je ostala neomajno zvesta slovenskim in kmetiškim idealom, ki je bila temelj in steber stranke ljudstva, so ti ljudje imenovali »falirano drhal«, ki naj pogine.

H koncu pravimo pa sledeče: Od nekdaj smo bili glasniki mišljenja naše slovenske vasi. In ta vas ima svoja načela, za katera je pripravljena tudi trpeti, se zanja boriti in z njimi zmagati. Ta načela so postala kri in meso v politični stranki, ki se je pošteno borila in trudila za našo vas. Nikdar ni zapustila te vasi in vas ne nje. Od liberalne in boljševiške ideje zastrupljeno podeželje je pa hujskalo proti pravemu mišljenju podeželskega ljudstva in njihovim načelom. Enkrat so imenovali ta načela »klerikalizem«, drugič izrabljanje vere v politične svrhe«, tretjič »separatizem«, četrtič »protidržavnost«. Ljudstvo se pa ni dalo zmotiti v svojih načelih in speljati s svojega pota. Ljudstvo je, samo z obžalovanjem v srcu gledalo hujskanje, sovraštvo in obrekovanje svojih bratov v naši vasi. Uvidelo je, da so se ti ljudje odmaknili od njegovih načel. Ljudstvo je to obžalovalo in obžaluje tudi danes. Preprečiti zlobe ne more. Zmanjšati more le uspehe nasprotnikov. To dela po svojih najboljših močeh s tem, da čim bolj živi iz svojih načel in jih skuša uveljavljati v vseh področjih javnega življenja. Čim bolj načelno bo ostalo, tem jačje bo in tem lažje se bo ohranilo strupa iz Moskve in iz raznih »kmetskih« uredništev in pisarn.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Španska metoda

V naslednjem prinašamo odstavke iz pisma, namenjenega delavcu, ki so ga vjeli tukajšnji JNSarji v Stražišču na svojo listo, pa je ravno zaradi tega pisma preklical svoj podpis. V tem pismu mu dajejo te-le nauke:

»Zdaj moramo z vami vred (namreč z delavci) gledati, da vržemo JRZ. Skličite vse delavce na skrivaj in še pred volitvami skrbite za to, da naredimo splošno stavko! Nobeden ne sme iti iz tovarne, vse zasesti, pobrati vse ključe, tudi od blagajne. Vse tako, kot zadnjič. Ne bojte se, da bo treba dolgo štrajkati! Takoj vas bodo morali izgnati ven in vsi delavci bodo naši. Vsi bodo proti JRZ, ker jih bodo morali izgnati. Zaenkrat nikar še ne govorite nič čez Boga in v cerkev vsaj en čas še hodite! Samo pripovedujte ljudem, da je vsega kriv Korošec in ban. Druge sedaj pustimo pri miru! Da bo pa štrajk gotovo še pred volitvami, skličite na skrivaj vse zaupne ljudi. Poseboj pa naredite še en skriven shod in pokličite vse naše zaupnike.

Slišali smo, da hočete vse otroke iz šole, kadar bo krščanski nauk. Prosimo vas, da sedaj še ne storite tega! Ko bomo vrgli JRZ, bomo polagoma pometali vse farje. Ampak počasi, zelo počasi, pa gotovo. Jeftič bo že pokazal vsem farjem. Samo JRZ moramo prej pognati k vragu.

Stavka mora biti pred volitvami. Vse drugo pustite pri miru, samo bana in Korošca obdelujte.«

Enakih pisem je prišlo še več raznim delavcem. Ne vemo sicer osebe, ki jih je pisala, lahko pa sklepamo, iz katere kovačnice je prišla. Torej ljudje, ki svojo listo imenujejo delavsko, bi radi delavce še enkrat pognali v štrajk zato, da bi sami prišli na konja. Ali bodo spoznali nekateri delavci te svoje »prijatelje«?

Za krščansko kulturo ali njen razpad

Dunajski časopis »Reichspost« objavlja posebno brzojavno poročilo svojega varšavskega poročevalca, v katerem javlja, da je moskovsko uradno glasilo brezbožne organizacije sklicalo svetovni kongres vseh brezbožnih in svobodomiselnih združenj. Kongres bi se zbral v Moskvi dne 7. februarja 1937. Prireditveni odbor, ki sestoji iz 29 članov, ima nalogo, da pripravi vse potrebno za udeležbo 1600 članov, ki bodo prišli iz 46 raznih držav sveta. Dnevni red kongresa je po uradnem glasilu brezbožnikov naslednji: 1. Ustanovi se osrednji urad za svetovno protiversko propagando. 2. Ustanovi se posebna mednarodna brezbožna organizacija (internacionala brezbožnikov) pod vodstvom sovjetske brezbožne organizacije. 3. Postavijo se smernice za odločno brezbožno propagando po vsem svetu. 4. Posamezni odposlanci dajo poročila o svojih izkušnjah v boju proti veri v posameznih državah, ki jih zastopajo. 5. Postavijo se finančne osnove za podporo brezbožnim organizacijam in njihovemu delovanju proti veri.

»Reichspost« dodaja temu poročilu naslednje opazke: »Boljševizem je torej na vsej črti prešel v napad. Ta napad, ki velja čisto otipljivim političnim ciljem sovjetske Rusije, se bo z vso besnostjo vrgel na krščanstvo in njegove ustanove. Krščanstvo je največja ovira, da boljševizem ne more doseči svojih političnih ciljev in da ne more uresničiti svojih sanj po nadvladi na vsem svetom. Zato je čisto jasno, da sedaj kliče svoje pristaše na svetovni kongres, da z njimi mobilizira vse svoje sile in jih organizira. O resnosti tega podjetja danes nihče več ne sme dvomiti. Goreče cerkve v Španiji so namreč bile istočasno tudi plamteče bakle, ki so osvetljevale razpad španske države. Čudno je, da se navzlic varnostnim klicom svetega očeta na vse odgovorne naslove, ki vodijo usodo narodov, danes obrambne vrste krščanstva še niso zbrale. Vojna napoved mednarodne brezbožne internacionale pod vodstvom sovjetske viade bo menda odprla oči tudi tistim, ki jih dosedaj niso marali odpreti. Ura prihaja, ko bodo morali voditelji držav odgovoriti na vprašanje: »Ali za krščansko kulturo, ali pa za njen razpad!«

VINA prvovrstna, po najugodnejših cenah kupite pri CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

Uporaba šolskih prostorov v nešolske namene

Dne 30. oktobra je imel krajevni šolski odbor v Ljubljani svojo sejo, na kateri je obravnaval vprašanje uporabe šolskih prostorov v izvenšolske namene. Ljubljanska mestna občina je že od nekdaj dajala šolske prostore na razpolago raznim prosvetnim, telovadnim, vajeniškim in drugim društvom in korporacijam, da so prirejala v njih svoja predavanja, tečaje, telovadne ure itd. V zadnjih letih se je razpasla navada, da so bili šolski prostori neprestano zasedeni; komaj je bilo konec šole, že so zasedli iste prostore razni društveniki in šolski sluge skoraj niso našli časa, da bi te prostore pošteno očistili in prezračili, kar je bilo v zdravstvenem oziru skrajno škodljivo za mladino. Poleg tega so morali sluge čakati do poznih nočnih ur, da so društveniki izpraznili prostore, kar seveda tudi za sluge ni bilo ugodno. Vrhu tega so društveniki često uporabljali električni tok na račun dotične šole, oziroma mestne občine, trpel je inventar in prostori sami. Komisija, ki je pregledala šolske prostore, je ugotovila, da je inventar v tako slabem stanju, da bi bilo treba velike vsote za primerno obnovo.

Da se to škodljivo stanje končno uredi, da pa se na drugi strani vendarle omogoči društvom, ki nimajo svojih lokalov, da bodo mogla še nadalje uporabljati šolske prostore v svoje društvene namene, je krajevni šolski odbor sestavil pravilnik, ki naj velja v bodoče za uporabo šolskih prostorov v izvenšolske namene, po katerih bi se uporaba šolskega inventarja mestni občini na nek način povračala in bi kljub uporabi od strani društev ostalo še časa za čiščenje in zračenje prostorov. Pravilnik določa v glavnem sledeče:

Uporaba šolskih prostorov se dovoli telovadnim, pevskim, prosvetnim in drugim društvom, enako v prosvetne namene in tudi drugim korporacijam v svrho pouka le na pravilno prošnjo, ki mora biti podpisana od društva in korporacije po upravičenih zastopnikih dotičnega društva oziroma korporacije. Prošnjo je izročiti krajevnemu šolskemu odboru. Ko izda krajevni šolski odbor dovoljenje za uporabo, se prirediteljem prepusti uporaba prostorov le pod pogojem, da le-ti podpišejo tri izvode tega pravilnika ter se s tem obvežejo v smislu tega pravilnika. Te izvode podpišejo tudi upravičeni organi dotičnih društev, korporacij, oziroma fizične osebe. En izvod obdrži krajevni šolski odbor, drugega pa upraviteljstvo šole.

Za uporabo električnega toka plača društvo oziroma prirediteljі raznih tečajev, kolikor ga dejansko uporabijo. Za uporabo prostorov plačajo mestni občini po 10 Din od ure. Prav tako dobi sluga za snaženje in nadzorstvo po 10 Din od ure. Za red in snago je osebno odgovoren voditelj tečajev, in vzajemno z njim prirediteljі. Voditelj in prirediteljі tečajev sta tudi dolžna skrbeti, da se vsaka storjena poškodba popravi v 48 urah, ker sme sicer krajevni šolski odbor naročiti popravo na stroške in nevarnost voditeljev in prirediteljev tečajev. Vsa plačila v smislu tega pravilnika morajo voditelji oziroma prirediteljі izvršiti v treh dneh potem, ko dobe od mestnega finančnega upraviteljstva račun. V vsakem primeru je pa treba založiti pred uporabo prostorov znesek 200 Din kot varščino za redno plačilo uporabnine, ki ostane založen do konca tečaja. — Dalje se prepoveduje v teh prostorih vsako kajenje, luči morajo biti pogašene do 9 zvečer, nakar se šolski prostori zaklenejo. Radi čiščenja in zlasti zračenja se uporaba šolskih prostorov, zlasti telovadnic, ob nedeljah in praznikih ne dovoljuje pod nobenim pogojem. — V vsakem primeru prekršitve teh določb sme krajevni šolski odbor brez odpovedi odreči nadaljno uporabo prostorov.

Tudi na deželi so nekatera društva za šole prava nadloga. Naj torej tudi podeželski krajevni šolski odbori posnemajo ljubljanskega.

Rdeči agitirajo pri prebivalstvu Madrida, da bi sodelovalo pri obrambi glavnega mesta. Kaj je končni cilj španskih marksistov, vidimo s slike, ki kaže tak shod. Stalin, trinog Rusije je simbol, ki naj vžiga španske množice k boju, ki naj bi iz Španije naredili drugo Rusijo.

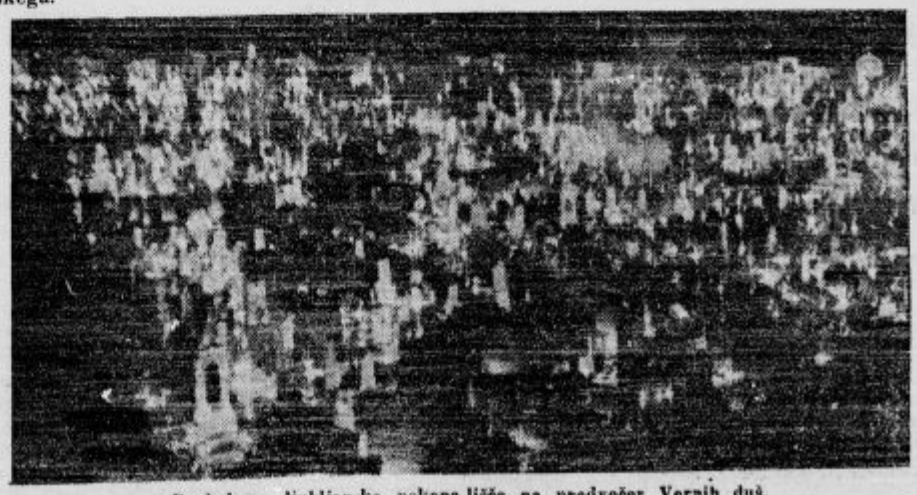

Pogled na ljubljansko pokopališče na predvečer Vernih duš.

KAJ JE NOVEGA

Pomen zadnjih občinskih volitev

Beograjska izdaja »Pravde« z dne 27. t. m. prinaša izjavo ministra g. dr. Mihe Kreka, ki jo je dal s svojim na nedeljske občinske volitve v ponedeljek ljubljanskemu dopisniku »Pravde«. V tej izjavi je gospod minister dejal:

»Mislim, da moremo biti z izpadom občinskih volitev v dravski banovini vsi zadovoljni. — Preko 47% vseh občin v banovini je glasovalo za JRZ. Ker je pri prej izvršenih občinskih volitvah dobila JRZ v svoje roke okrog 80% vseh občin, pomeni, da ima JRZ v dravski banovini preko 87% vseh občin.

Zanimivo je, da je JRZ dobila poleg kmečkih občin tudi večino mestec in trgov, kakor tudi industrijskih središč. To pomeni, da so za JRZ glasovali vsi stanovi in sloji naroda.

Opozicija je skoraj povsod nastopila vzajemno. Na istih listah so se vezali pristaši JNS, t. j. pristaši dr. Kramerja in Pucelja, radičevci, socialisti in komunisti.

To vezanje obstoječih skupin proti JRZ je šlo tako mimo, da so se vsi politiki Jugoslovanske nacionalne stranke in drugih skupin, kakor tudi pristaši takozvane integralne jugoslovanske ideologije vezali z Nemci in podpirali Nemce proti naši nacionalnim ljudem.

Kar se tiče maškovskega gibanja v slovenskih krajih, se je pokazalo, da ima ta pokret nekoliko vpliva v obmejnih okrajih Brežice in Črnomelj in da so Maškovi izpostavljenci popolnoma propadli v okrajih Novo mesto, Šmarje, Dolnja Lendava, Murska Sobota in Krško ker so ti okraji v celoti glasovali za JRZ. V ostalih okrajih Slovenije o maškovskem gibanju ni niti govora. Omenjeni okraji so važni zaradi tega, ker je že pred enim letom kazalo, da maškovci v vseh teh okrajih računajo na popolni uspeh svoje agitacije.

Nedeljske volitve so zopet potrdile, da uživa dr. Korošec neomejeno zaupanje med narodom in da je on nesporno politični in kulturni vodja slovenskega naroda, ker so se volitve vršile pod geslom: za politiko dr. Korošca ali proti njej.«

OSEBNE VESTI

d **Tridesetletnico mašništva je obhajal** te dni kriški škof dr. Josip Srebrnič. Bog blagoslavljaj neustrašenega vladiko še mnogo let!

d **Z redom Belega lava 3. stopnje** je predsednik češkoslov. republike odlikoval ljubljanskega vseučiliškega profesorja, prelata g. dr. Franca Grivca v znak zasług za njegovo delo na medsebojnem verskem zbližanju slovanskih narodov. Čestitamo!

d **Zlatomašnik je postal** p. Ciril Zupan, starosta slovenskih duhovnikov v Ameriki. — Na mnoga leta!

d **90 letnico svojega življenja** je praznoval posestnik Simon Kerč na Viru pri Domžalah.

d **70 let je dopolnil Ivan Križnar**, krovec in posestnik v Ljubljani.

d **70 letnico je obhajal Ivan Jaklič**, železniški uradnik v p. v Ljubljani.

DOMAČE NOVICE

d **Novo vodstvo je dobila Jugosl. gasilska zveza.** Zvezni predsednik je dr. Dušan Kastel, I. podpredsednik Stanko Žager, predsednik hrvatske gasilske zveze, II. pa Franc Snoj iz Gor. Radgone. Šefurednik skupnega glasila je Ludvik Museg, med člani predsedstva pa sta tudi Fr. Kramberger iz Maribora in dr. Kodre iz Ljubljane.

d **Okrajni cestni odbor Ljubljana** preseli svojo pisarno iz sedanjih prostorov v Tavčarjevi ulici št. 11 v Beethovnovo ulico 7, kjer je bila do sedaj meščanska šola.

d **Kateri so največji izdatki v gospodinjstvu?** Če isi moramo predčasno nabavljati novo perilo, nam nastanejo veliki izdatki. Te izdatke bi si lahko prihranili, če bi perilo redno prali z dobrim milom. Ako stalno uporabljate Schichtovo Jelen milo, tedaj ste lahko prepričani, da Vam bo perilo ostalo trajno, lepo in vedno kot novo.

d **Zamenjava blaga med Jugoslavijo in Italijo se je že začela.** V Italiji smo nakupili za 10 milijonov lir prediva. Na drugi strani pa tudi italijanski trgovci kažejo veliko zanimanje za naš les in pa zlasti za našo živino. Tudi mrvo so začeli nakupovati Italijani v Jugoslaviji.

d **Stjepanu Radiću so odkrili spomenik** v Petrinji. Tu je začel pokojni Radić politično delovati. Odkritja se je udeležilo okrog 50.000 ljudi.

Katoliško časopisje mi je zelo pri srcu. Od tega časopisja pričakujem velikih stvari. (Pij XI.)

d **Pravilno.** Prosvetni minister je podpisal odlok, s katerim se odpravljajo v Kočevju trije nemški razredi, ker je število nemških otrok premajhno in zato ti razredi nimajo več zakonite podlage.

d **Branjevci ne smejo imeti na pomožnih prostorov** in ne podružnic, in sicer ne v istem ne drugem kraju, je odločilo trgovinsko ministrstvo.

d **Hajduka so našli.** V planini Beljanici na jugu države so orožniki zasledili nevarnega in že večkrat zasledovanega hajduka Marinka Radića, ki je bil strah svoje okolice. Imel je na vesti več umorov. Pri srečanju z orožniki se je razvilo streljanje, a hajduk je pobegnil. Krvava sled pa je vodila za njim. Dejansko so ga težko ranjenega potem našli.

d **Izvršilni odbor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije** je na seji 24. in 25. t. m. razpravljal o nekem gotovem primeru in smatra za potrebno objaviti, kakšno je stališče sokolstva in njegovo razmerje do politike. Sokol kraljevine Jugoslavije je splošna narodna nepolitična organizacija. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, sokolske župe, društva in čete ter posamezniki izrečno kot Sokoli ali kot zastopniki sokolske organizacije ne smejo sodelovati pri političnih manifestacijah in ne dajati političnih izjav. Članom Sokola kraljevine Jugoslavije je prepovedano, da se v mejah splošnih sokolskih načel in državnih zakonov politično opredeljujejo svobodno in po svojem prepričanju. Od njih zahtevamo, da se v javnem življenju in v vsem svojem delu vedno ravnajo po teh načelih (izvleček iz knjige »Pota in cilji Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije«, 1931, str. 8). Sokolstvo ni nikoli perkrilo tega svojega stališča in ni nikdar nikogar pooblastilo, da drugače ravna. Če se je pa kje vendarle to zgodilo v nasprotju s tem stališčem, se je to zgodilo po krivdi posameznikov in je treba to obžalovati. Izvršilni odbor saveza poziva vse svoje člane, da se ravnajo po gornjih načelih. Da se ne da priložnost nepoučenim, da bi brez razloga napadali sokolstvo kot celoto, pozivamo brate Sokole, da naš sokolski znak odložé v vsakem primeru, kadar so na kakšni strankarski politični manifestaciji in da v nobenem primeru kot Sokoli ne dado nobene politične izjave.

d **Polže nabirajo.** Tudi v Medjimurju so se kmetje oprijeli nabiranju polžev. Letos v jeseni so jih poslali v inozemstvo en vagon, dočim so jih spomladi oddali kar 12 vagonov.

Delavskega razreda ne bo dvignil ne komunizem, ne socializem, ne krščanski socializem. Dvignil ga bo le živ, celoten katoliški socialni nauk.

d **Novo ustavo islamske verske zajednice** je odobril ministrski svet. Njen zunanji znak je zelena zastava z belim polmesecem in petokrako zvezdo v sredini.

d **Ploče so pristanišče Metkoviča v Hercegovini**, katero so izboljšali toliko, da bodo tudi večje ladje lahko prihajale v sicer precej plitko pristanišče. Ker pa je tako odvet Metkoviču zaslužek, ki ga je imel prej od svojega pristanišča na Neretvi, bodo oba kraja zvezali z železnico, ki bo dolga 22 kilometrov. Graditi jo bodo začeli že prihodnje leto. — Vsak kilometer nove proge bo stal 700 do 800 tisoč dinarjev.

d **Semensko pšenico so kupovali** več dni Albanci iz Albanije v Gornjem Banatu. Tam sta udomačeni zlasti dve vrsti pšenice: profilik in bankut. Zadnja je še bolj v času in jo Albanci plačujejo po najvišjih dnevnih cenah.

SLOVENEC

JE VODILNI SLOVENSKI KATOLIŠKI DNEVNIK. PIŠE V DUHU KATOLIŠKE AKCIJE. STANE NA MESEC 25 DIN. PIŠITE, DA VAM POŠLJEJO NEKAJ ŠTEVILK BREZPLAČNO NA OGLED. NASLOV: »SLOVENEC«, LJUBLJANA, JUGOSLOVANSKA TISKARNA.

d **Na lastne stroške sta začela graditi šolo** dva zagrebška trgovca v Trnovici na polotoku Pelješcu. Prihodnje leto bo že dovršena in posvečena spominu prvega hrvatskega kralja Tomislava.

d **Komaj je izšla nova uredba o kmečkih dolgovih**, so se že začeli oglašati v Vojvodini kmetje in plačevati svoje dolgove denarnim zavodom še preden je uredba stopila v veljavo. Nekateri denarni zavodi so pristali celo na to, da znižajo dolgove za 20%, če jih dolž-

niki takoj v celoti poravnajo. — V Vojvodini kmet pač neprimerno lažje plača ko v Sloveniji.

d **Regulacijska dela v Sloveniji.** Po poročilu hidrotehničnega oddelka gradbenega ministrstva so v Sloveniji v teku tale hidrotehniška dela: Nadaljevanje regulacijskih del na Ljubljanici od km 23.794.25 do 25.039.50 v znesku 5,829.300 din; nadaljevanje regulacijskih del na Savinji od km 20.462 do km 21.484 v znesku 2,474.010 din; dela na Savinji v znesku 600.000 din; nadaljevanje regulacijskih del na mejnem delu reke Mure v znesku din 1,900.000; nadaljevanje regulacijskih del na izvenmejnem delu reke Mure v znesku 590-tisoč dinarjev; regulacijska dela na Dravi v ptujskem okraju v znesku 1,150.000 din; regulacijska dela na Savi (v ljubljanski okolici) v znesku 1,200.000 din; regulacijska dela na Savi Krško v znesku 600.000 din; izdelava 95 objektov za oskrbo s pitno vodo v znesku din 2.848.000.

d **Okrajno učiteljsko društvo za Kranj** je imelo 14. oktobra svoje običajno zborovanje. V tozadevnem poročilu v »Učit. tovarišu« čitamo med slučajnostmi tole: Na vprašanje tov. Sosiča, kako misli organizacija zaščititi odpuščeno učiteljstvo, izjavi predsednik, da vztraja organizacija na zahtevi, da se vse kazni izrekajo le na osnovi disciplinskih razsodb. Izjave in zahteve takozvanih krajevnih činiteljev — ne morejo biti merodajne, ker so večinoma zasnovane na političnih in osebnih mržnjah, »Glasu ljudstva« se pa ne more presojati po mišljenju posameznikov, nikakor celo preko zakonskih predpisov. Zadovoljivo pojasnilo poda k temu tov. Rupert kot šol. referent.

d **Delavci in socialne dajatve.** Po zakonu o zavarovanju delavcev sme delodajalec odtegniti od delavčevega zaslužka polovico prispevka za bolezen in za borzo dela, prispevek za delavsko zbornico pa v celoti. Prispevek za nezgodno zavarovanje mora plačati v celoti delodajalec. Višina odtegljajev se ravna po mezdnem razredu, v katerega je delavec uvrščen pri OUZD in ki se določa po višini zaslužka, ki ga delodajalec prijavi. Pogosti so primeri, da delodajalec prijavi nižji zaslužek ali pa ne prijavi povišanja mezde, delavcu pa kljub temu odteguje prispevke po dejanskem zaslužku, to je po višjem mezdnem razredu. Te nerednosti se vršijo večinoma iz nepazljivosti delodajalcev, s čemer se povzroča škoda delavcem. Opozarjamo delavske zaupnike in delavce, da pazijo na take nepravilnosti in na nje opozorijo delodajalce, da s tem obvarujejo delavstvo škode.

d **V socialistično stranko je vstopil** naš bivši poslanik v Berlinu Živojin Balugdžič.

d **Te dni je objavil voditelj Hrvatov dr. Maček** v belgrajskem časopisu »Vremenu« izjavo z ozirom na sporazum s Hrvati. Med drugim pravi, da stoji izven vsakih dogovorov vprašanje skupnih mej Jugoslavije in pa kraljevske družine Karadjordjevičev. O vsem drugem pa bi moral biti dopuščen razgovor, oziroma dogovor.

Družinska Pratika 1937

je detiskana in se dobiva za ceno 5 Din v vseh knjigarnah in trgovinah po Sloveniji. Opozarjamo posebej na razpisano nagradno tekmovanje v novi pratiki

d **Dne nedelje so bile volitve** v 79 občinah savske banovine. V nekaterih krajih je zmagala in dobila veliko večino nadstrankarska lista. Tako je v Delnicah zmagala ta lista nad listo HSS. Enako se je zgodilo tudi v občini Osilnici. Veliko število glasov pa so dobile nevtralne liste v Kotoribi, Podturni in Strahomincu ter Černik-Čavle v sušakem okraju. V Slavonskih Moravicah je zmagala lista JRZ skupaj z listo SD-koalicije. V Bekišču je zmagala meščanska lista. Neuradna lista HSS je zmagala tudi v Ravni gori. Značilno je, da so Ljotičevci dobili v Primorju precej glasov, posebno v Aleksandrovu in Krku.

d **Vsa vojaška pojasnila** v katerikoli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri **Per Franeu, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14.** Priložiti znamko za odgovor za 3 Din.

NESREČE

d **Vse jim je zgorelo.** V Zgor. Žerjavcih, občina Voličina v Slov. goricah, je divjal velik požar, ki je uničil vse imetje najrevnejšim občanom — želarjem. Ogenj je nastal na hiši želarke Ivane Horvat zaradi vnetja saj v dimniku. V kratkem času je bila hiša in gospodarsko poslopje v plamenih ter je vse zgorelo do tal. V hlevu je zgorela [illegible] krava in 1 svinja ter 8 kokoški. Škode je 30.000 din. Zaradi močnega vetra se je ogenj razširil še na sosednja poslopja. Zgorela je 15 korakov od pogorišča oddaljena stanovanjska hiša želarja Jožefa Miheliča in z njo vred gospodarsko poslopje. Tudi temu je uničeno vse imetje ter znaša škoda 35.000 din. Od Miheliča je preskočil ogenj na hišo in gospodarsko poslopje posestnika Janeza Šumana, v kateri je stanoval viničar Andrej Nahod. Tudi tu je vse pogorelo, ter si Nahod ni mogel rešiti drugega, kakor to, kar je imel na sebi. Gasiti skoraj ni bilo mogoče zaradi silnega vetra, ki je plamene strahovito razpihal. Ogenj je tako bliskovito zajel vsa poslopja, da ni bilo mogoče misliti niti na reševanje živine in pohištva ter so ubogi ljudje silno prizadeti. — Ivana Horvat je dobila hude opekline, ko je hitela iz goreče hiše na prosto ter se je v zadnjem hipu rešila.

d **Huda nesreča v kovačnici.** Oni dan je Dovjak Lojze iz Domžal v svoji kovačnici varil staro cev. Pri tem, ko je talil neko snov, ki jo je hotel porabiti za varjenje, je nastala eksplozija. Razneslo je cev in je pri tem dobil Dovjak težke rane pod vratom, na desni nogi in na prsih.

d **Konj ga je brcnil.** Ko je osemletni Zajc Alojz, sin pismonoše v Braslovčah, pasel živino, ga je brcnil konj in mu prizadejal na glavi smrtnonevarno poškodbo.

d **Nesrečni rudar.** Pred kratkim je 40-letni brezposelni rudar Golouh Ivan iz Trnovega pri Laškem pri delu v gozdu padel po strmini, priletel s hrbtom na sekiro in dobil težke poškodbe. Golouh je skoro izkrvavel in je njegovo stanje resno.

d **Vlak se je zrušil v globino.** V bližini postaje Drvar se je zgodila snoči huda železniška nesreča, ki je zahtevala štiri žrtve. Zaradi nevihte in dežja je postalo zemljišče zelo razmočeno, v nekaterih krajih pa je zapadel tudi sneg. Po prvih vesteh, ki so prispele iz Drvarja, je odpeljal tovorni vlak ŠIPAD-a ob navadnem času visoko natovorjen z drvmi iz postaje Oštrelj proti Drvarju. Ko je prispela kompozicija do neke strmine v bližini Drvarja, je vlak iztiril in se zrušil v globino. Pri

tem so našli smrt Franjo Šarič, Ilija Pakak, Ilija Balič in Aleksander Dodič.

d **Na kopi je zaspal za večno.** Pod zglavniškim hribom v občini Polšnik ima knez Gotlieb Windischgrätz iz Konjic obširna gozdna posestva, v katerih gozdna uprava čisti gozdove ter posekano bukovo drevje pretvarja v oglje. — Tako je 32 letni ogljar Janez Medvešček, doma iz Gobe, župnija Dole, žgal kopo oglja. Bil je že nad 8 let s takim delom pri knezovi gozdni upravi zaposlen ter bil izredno vesten ter pošten. Stanoval je s svojo številno družinico (žena in 6 majhnih otročičev) na Zglavnici, od koder je imel do kope pičlih 20 minut. Tako je tudi v noči na sredo 26. oktobra odšel v gozd, povedal doma ženi Mariji, da se bo vrnil drugo jutro okrog 7, ker mora biti ponoči ko »gori« kopa, pri njej, da sprotí zadela odprtine na kopi, ki nastajajo pri pregorevanju bukovih polen. Ker moža drugo jutro do 9 ni bilo domov, je zaskrbljena žena poslala svojega 10 letnega sinčka pogledat v gozd do kope, kaj da je očeta zamudilo toliko časa. Pa je mali Medveščkov sinček ves v strahu nazaj pritekel, češ, oče ležijo na kopi ter ne dajo nobenega glasu več od sebe, čeprav sem jih dregal. — Žena Marija je hitro sama odšla v gozd, kjer je našla moža Janeza ležečega na goreči kopi, seveda že mrtvega ter ožganega v obraz. Takoj so nesrečnega koparja, ki je v vestnem opravljanju svojega posla izgubil življenje, spravili na hrib ter v mrtvašnico na Polšnik. Zdravnik dr. France Lebinger iz Litije je ugotovil, da je nesrečni ogljar na kopi zaspal ter se zastrupil z vzdihavanjem ogljikovega oksida. Nesreča se je najbrž zgodila, da je Medvešček ponoči, ko je pritisnil mraz, sedel na pregorevajočo kopo, da bi se malo ogrel, pri tem pa ga je izpuhtevajoči strupeni plin omotil, da je na kopi za večno zaspal.

d **Pod avtomobil je prišel** 11 letni Franc Kodela, dijak ptujske gimnazije. Leva nadkolenica je na treh krajih prelomljena in je nevarnost, da bo mladenič izgubil levo nogo.

d **Z avtomobila je padel in se ubil.** V Liki, 30 km od Knina v Dalmaciji se je v noči od one sobote na nedeljo pripetila strašna nesreča, katere žrtev je postal 23 letni šofer Stanislav Frlic, doma iz Gorenje vasi pri Poljanah in v službi pri avtopodjetju Ivan Mrak v Dolu. V četrtek, 25. t. m. popoldne so se odpeljali s tovornim avtomobilom v Šibenik po vino za dva gostilničarja iz škofjeloške okolice. Srečno so dospeli v Šibenik, napolnili so-

de in se v soboto proti večeru odpeljali proti domu. Šofiral je lastnik sam, šofer Stane pa je sedel zadaj, kjer si je, takoj za kabino, priredil precej udoben sedež. Ko so vozili že od Knina dalje, jih dohiti motociklist z vestjo, da so našli šoferja Staneta z razbito lobanjo. Ko ustavijo avto, morajo z grozo priznati, da je vest najbrže resnična, ker je bil prostor za kabito prazen. Vrnejo se na označeno mesto, kjer se je pripetila nesreča. Medtem pa je Staneta že odpeljal mimovozeči luksuzni avto v bolnišnico v Kninu. Bil je nezavesten in zdravniki so ugotovili, da ima počeno lobanjo in da mu ni rešitve. V nedeljo ponoči je podlegel poškodbam. Kako se je nesreča pripetila, ni mogoče točno dognati. Verjetno je, da se je zaradi mraza vzdignil, da bi si popravil sedež in se topleje zavil, pa radi slučajnega sunka izgubil ravnovesje ter padel z voza.

d **V potoku je utonil** sin gostilničarja Lešnika iz Rač pri Mariboru.

d **V vodnjaku se je utopil.** Danijel Brumen, posestnik pri Sv. Marjeti pri Vurbergu je dal svoj 28 m globok vodnjak popraviti in čistiti, pa je za to delo najel prevžitkarja in kopalca studencev Antona Maleka od Svete Marjete na Dravskem polju. Da bi prišel na dnu vodnjaka, je privezal na verigo, pritrjeno na vretenu, več skupaj zvezanih lestev ter po njih splezal v vodnjak. Po končanem delu je plezal zopet proti vrhu in ko je že bil skoraj na koncu lestve, se je veriga nenadoma utrgala. Malek je z lestvami vred padel v veliko globino ter se na dnu pri priči ubil.

d **Hude posledice alkohola.** Hlapec pri posestniku Pečolarju v Gradišču pri Mariboru, Lenart Arčnik, je bil zaposlen pri vožnji hlodov iz gozda do ceste. Arčnik se je usodnega dne sprl s svojo ženo ter na jezo spil kakega pol litra žganja. Bil je močno pijan, ko se je napotil s težko obloženim vozom iz gozda proti cesti. Zamudil se je do trde teme in potem na strmini, ki jo cesta dela, pozabil voz zavreti. Ko so začeli konji navzdol dirkati, je skočil pred nje, da bi jih zadržal, pri tem pa je padel pod kopita ter so šla kolesa preko njega. Obležal je s na treh mestih strto hrbtenico in stisnjenim prsnim košem. Šele pozno ponoči so ga našli nezavestnega ter ga spravili domov, kjer pa je umrl.

d **Voz se je prevrnil na dninarja** Mihaela Urbančiča v Poljanah pri Novem mestu. Urbančič je dobil nevarne poškodbe po glavi.

d **Lobanja mu je počila.** V Ježekovi tovarni v Melju pri Mariboru se je razletelo pri brušenju smirkovo kolo ter so drobci zadeli delavca Martina Kranjca s tako silo v glavo, da mu je počila lobanja.

d **Avto je zdrčal v jarek** pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Pri tem si je eden od vozačev zlomil nogo.

Prizor iz španske državljanske vojne.

NOVI GROBOVI

d **Blagor mu, ki se spočije...** V Ribnici je umrl 97 letni France Burger. — V Šoštanju je preminul pekovski mojster Josip Ropan. — V Gornjem gradu je odšla v večnost Ivana Kranjc, roj. Mikuš. — V Brišljinu pri Novem mestu je zapustila solzno dolino soproga trgovca Marija Travizan. — V Trbovljah je odšel po večno plačilo posestnik Franc Hribar. Istotam so položili v grob posestnika Miho Greška. — Pri sv. Juriju pri Celju so položili v grob Jožefa Čretnika, sina izdelovatelja poljskih strojev. — V Mariboru je na veke zatisnila oči Alojzija Kermel. — Pri Sv. Pavlu pri Preboldu so pokopali Julijano Randl roj. Matek, posestnico v Dolenji vasi. — Na Slemenu pri Selnici ob Dravi je umrla znana gostilničarka Terezija Lavrenčič, roj. Kaloh. — V Ljubljani so umrli: vdova notarja Amalija Klander, posest. in pek Anton Videnšek, vdova revidenta drž. naklad Terezija Hrovat roj. Jurca, vdova po veletrgovcu Fani Tomažič, idrijska rojakinja Ivana Jurjevčič in Marija Edita Polach. — Naj počivajo v miru!

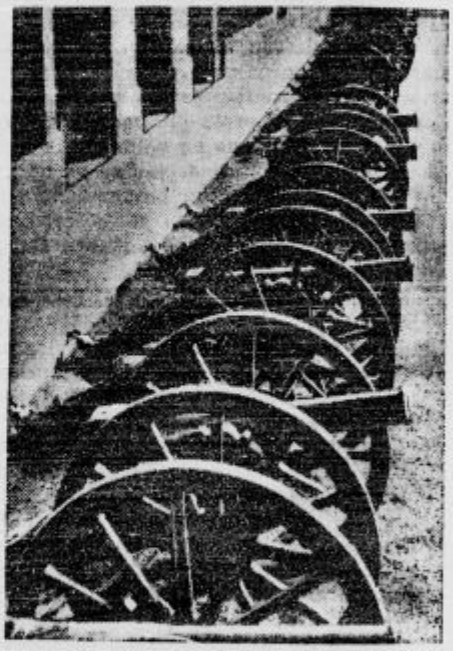

Italijani so prepeljali v Rim topove, ki so jim jih Abesinci pri Adui zaplenili leta 1896.

Novo vstajenje

V mestu Sevilji so nedavno slovesno proslavili ponovno uveljavljenje sv. razpela v osvobojeni Španiji. V prisotnosti generalov ter najvišjih cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov so blagoslovili v šoli križ, ki so ga vsi navzoči poljubili. Nato so šolski otroci križ oddali kardinalu, ki je postavil sveto znamenje na častno mesto, odkoder so ga rdečkarji sneli, ko so zavladali v Španiji.

Ko je kardinal postavljal križ, so vsi častniki salutirali. Nato je kardinal izpregovoril nekaj besed o važnosti tega dogodka. Znani vojskovodja general del Llano pa je poudarjal, da je zanj vpostavitev sv. križa najznamenitejši dogodek od vseh, kar jih je doživel. Samo tisti, ki Boga ljubi, ljubi tudi svojo družino in svojo domovino. Vera je za vsakega domoljuba prva stvar, je rekel general.

Tako bo Španija dočakala v Kristusu svoje ponovno vstajenje.

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

V pojasnilo cenjenim čitateljem naj povemo, da bomo odslej takozvane upornike imenovali z besedo nacionalisti, vladne vojake pa z marksisti.

Nacionalistični general Franco je sporočil marksistom v Madridu, naj to mesto brez prelivanja krvi tekom 48 ur izroče nacionalistom, sicer se bo začel splošni napad na špansko prestolico.

Španski ministrski predsednik Kabaljero, ki očividno ni mož brez poguma, je predajo mesta odklonil. Od treh strani se je nato pričel napad nacionalistov na Madrid. Vladne čete so izvršile protinapad in zdi se, da so imele nekaj uspeha in začasno zaustavile zavzetje Madrida po nacijonalistih. Močno se opaža, da so sedaj španske vladne čete bolje oborožene, kot so bile doslej. Imajo izvrstno artilerijo, mnogo strojnic, in Rusija jim je poslala precej velikih zračnih bombarderjev in svojih vojaških svetovalcev. Vladni aeroplani so bombardirali te dni nacionalistično največje letališče v Talade in tam povzročili po vladnih poročilih veliko škodo. V podrobnostih naj še omenimo: V odseku Teruelu so nacionalisti zavrnili zračni napad na Teruel. Na centralni fronti so čete madridske vlade rabile tanke ruskega izvora, vendar smo jih odbili. Pri tej priložnosti so nacionalisti zaplenili tri tanke z rusko posadko. Na cesti med Madridom in Aranjrojezom na reki Jarani se tretji napad madridskih čet ni posrečil. **Obramba Madrida bo na zahtevo Kabaljera poverjena sovjetskim častnikom.** V pokrajini Guadalajari so nacionalisti zavrnili in pognali v beg čete madridske vlade. Prav tako so v odseku Siguenci nacionalisti odbili hud napad madridskih čet. Predsednik madriske vlade Largo Kabaljero je preko neke deklice, ki je tolmačila, izjavil ruskemu generalu, ki je prevzel poveljstvo čet za obrambo Madrida, da je prepričan, da bo Rusija vse storila, kar bo le mogla, da zaščiti špansko stvar. Ruski general je odgovoril, da bo njegovo delovanje učinkovito.

Nacionalistični aeroplani pa so bombardirali poleg drugih mest tudi Barcelono, Malago in Madrid. Zlasti so povzročili zračni bombniki prestolnici veliko škodo, tako na blagu kakor na človeških žrtvah. Pišejo o 50 mrtvih in 170 ranjenih.

Na severu Ovieda se vrše še vedno hudi boji med obkroženo posadko nacionalistov in asturskimi rudarji. Nacionalisti, ki so morali pred dnevi pred rudaskimi četami nekoliko odstopiti, se zopet bližajo Oviedu, ki zaznamuje na obeh straneh že doslej 20.000 mrtvih.

Ko to pišemo, se vodijo hudi boji južno od Madrida in sicer v širini 30 km. Tja je poslala španska vlada svoje najboljše oddelke. Na obeh straneh sodelujejo poleg drugega orožja veliki tanki in težki bombniki. Nacionalističnim četam poveljuje okrog Iljeskasa general Varela, pri Navalkarneru general Salikvet in pri Capineriji general Mola. Obrambo Madrida pa je prevzel neki rusko-sovjetski general.

AVSTRIJA

s **To in ono iz Korotana.** Do 30. nov. bodo vzeti iz prometa bankovci za 50 S z datumom 2. januarja 1929. — Celovška sirotišnica Vicentinum je dobila tretje nadstropje. Prostora je v njej sedaj za 120 otrok. — Od 16. nov. do 31. marca priredi kmetijska zbornica v Beljaku tečaj za sirjenje. — V Štrucevi hiši v Vetrinju so našli v zaboju za drva mrtvega šestletnega Valentina Kovača. Smrt je nepojasnjena. — Na Sinji planini so odkrili kovačnico za ponarejanje novcev. Prijeta sta brata Feldbacher iz Volčjega grabna. — V Pokrčah so brezvestni neznanci ukradli iz župne cerkve monštranco in ciborij.

ITALIJA

s *Italija je povedala, kaj hoče.* Kakor poroča časopisje, je češkoslovaški poslanik v Rimu, Svajkovski, obiskal italijanskega zunanjega ministra Cianija in mu zastavil sledečih pet vprašanj: 1. Kako daleč sega in na kakšna načela se opira sporazum, ki je bil dosežen med Italijo in Nemčijo ob priliki bivanja grofa Ciana v Berlinu? — 2. Ali obstoja trdna volja, da se vsa vprašanja ozemlja in vprašanja, ki se tičejo obstoječih meja in obmejnih sporov med podonavskimi državami, brez nadaljnjega izobčijo iz razprav sedaj in za vso bodočnost, ali pa obstoja možnost, da bodo nekatere države v to sodelovanje smele prinesti s seboj tudi težnje po izpremembi sedanjih državnih mej. — 3. Ali je italijanska vlada pripravljena nastopiti za popolno enakopravnost vseh v primeru, da bi morda le prišlo do kakšnega sporazuma med rimskim blokom in Malo zvezo? — 4. Kako si italijanska vlada predstavlja način bodočih pogajanj in njihov postopek? — 5. Ali misli italijanska vlada povabiti Malo zvezo kot celoto in kot politično skupnost, da kot celota sodeluje z državami rimskega bloka, ali pa misli, da se bodo posamezne države rimskega bloka posamič in ločeno pogajale za sporazum z vsako državo Male zveze posebej in to na osnovi načrta, ki bi ga dunajska konferenca za vse skupno odobrila? — Gospod Mussolini je naslednji dan na velikem zborovanju v Milanu povdaril željo po resničnem prijateljstvu z Jugoslavijo, vendar pa je dejal, da ni mogoče misliti na dokončno ureditev v podonavski kotlini, dokler živi štiri milijone Madjarov izven meja Madjarske...

s **To in ono.** V Višnji pri Grahovem so našli truplo 29 letnega Justina Torkarja. — Požar je uničil hišo in gospodarsko poslopje Jožefu Pavlinu na Ravnici pri Gorici. — Pogoreli sta kmetiji Janeza Robala in Janeza Mlekuša v Tolminu. — V Gorici so zadnje dni umrli: Marija Špacapan por. Vodopivec, Černič Matija, Ristič Matilda, Benza Andrej, Pavlin Andrej, Zavrtnik Jožef, Goljevšek Jožef, Pirič Katarina por. Gadnik, Miha Velikonja, Olga Mravlje, Frančiška Pahor in Jožef Kovač.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9e)

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Lukamburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 3064-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1458-66 Ned. Dienst. LUKSEMBURG: No 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

ČEŠKOSLOVAŠKA

s **Glavno glasilo češkoslovaških agrarcev** »Venkov« je začelo boj proti češkoslovaški zvezi s komunistično Rusijo. Pravi, da je ta zveza napačna tudi zato, ker je v nasprotju z Malo zvezo. Jugoslavija in Romunija ne trpita doma nobenega komunizma. Jugoslavija sovjetske Rusije sploh ni priznala. Romunija pa ni sklenila z Rusijo pogodbe o vzajemni pomoči. Nad 500 češkoslovaških učiteljev je obiskalo letos Rusijo, kar je vsekakor zelo napačno in nevarno za vzgojo mladine. Češkoslovaška mora iti po svoji lastni poti.

ŠVICA

s **Tudi Švica se pripravlja.** Švicarski zvezni svet je sklenil, da ojači narodno vojsko. Za kritje novih izdatkov oboroževanja so razpisali notranje posojilo. Tekom treh tednov je švicarsko ljudstvo na splošno presenečenje podpisalo posojila za štirikratno višino razpisane vsote. Te številke govore najprej o izrednem domoljubju švicarskega ljudstva, pa tudi o tem, kako trezni Švicarji presojajo mednarodni položaj.

ABESINIJA

s **Ko se je kralj podal v kopališče.** Te dni je bil preprečen atentat na albanskega kralja Zogu. Ko se je kralj podal iz svoje palače kopat v kraljevsko kopališče, je privozil nasproti motorni čoln. Že prej obveščena policija je čoln pravočasno ustavila, zaplenila večje število pištol in aretirala v čolnu se nahajajoče in še mnoge druge osebe. Sumijo, da s kraljem niso zadovoljne mnoge albanske plemiške družine.

RUSIJA

s **Protiverski načrti ruskih brezbožnikov.** Ruski brezbožniki so napravili načrt za pet let in v tem načrtu je na programu: porušenje vseh cerkva in molilnic na ruskem ozemlju, katerim je bilo doslej še priznanešeno. Pred boljševiško revolucijo je bilo v Rusiji 120.000 pravoslavnih cerkev in kapelic. Dosedaj je porušena dobra polovica vseh svetišč, zopet druga so spremenili v zborovalne prostore za brezbožne krožke, v gledališča, konsumne prodajalne, v skladišča in kopališča. Leta 1937 pa bodo porušili še tiste cerkve, ki so jim dosedaj zaradi izrednih umetniških ali zgodovinskih vrednostih prizanašali. To več kot divjaško napoved je mogoče tolmačiti iz tega, da kmetje kljub preganjanjem in kljub visokim denarnim kaznim vedno znova snujejo tajne verske krožke in praznujejo verske praznike.

ANGLIJA

s **Na koncu seje poslanske zbornice v Londonu** je govoril angleški ministrski predsednik Stanley Baldwin, ki je dejal, da se Evropa nahaja v razburkanem morju in da

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Kmetje! Sodite in presodite

[illegible]

DRUGE NOVICE

[illegible]

Z občinske deske

[illegible]

V vsako hišo Domoljuba!

PO DOMOVINI

Fantje, pridite!

Zavedne slovenske fante vabimo, da se udeleže prosvetno-socialnega tečaja, ki ga priredi Prosvetno društvo v Sv. Juriju ob juž. železnici v dvorani Katoliškega doma v dneh od 13. do 15. novembra 1936. — Spored: V petek, 13. novembra: ob 16: 1. otvoritev tečaja; 2. namen tečaja; 3. Krek in njegovo prosvetno delo; 4. pozdravi in poročila delegatov. — V soboto, 14. novembra: ob 8: Katoličan — zavedan narodnjak in najboljši državljan. Ob 10: Stanovska zavest in stanovsko združevanje. Ob 14: O socialnem vprašanju; ob 16: Slovenski katoliški fant; ob 20: Igra: Kadar se utrga oblak. Po vsakem predavanju referat enega tovarišev. — V nedeljo, 15. novembra: Ob 8.30: Sv. maša in govor. (Med sv. mašo skupno petje pesmi: Kraljevo znamn'je križ stoji; Lepa si, lepa; Presveto Sice; Mladi mornarji; Povsod Boga. — Ob 10: Slavnostno zborovanje v telovadnici osnovne šole, na katero so vabljeni tudi možje 1. otvoritev; 2. izpoved, I. Vošnjak; 3. naša katoliška prosveta, urednik »Domoljuba« g. Jože Košiček; 4. slovenski problemi, dr. Zdravko Kalan; 5. naša himna: Hej Slovenci. — Popoldne igra: Kadar se utrga oblak. Fantje pridite!

Mirenski popotnik

V nedeljo, ko bil se volilni je boj
za naše občine in njihov obstoj,
počasi sem torbo na rame zadel,
okrog za novicami malo sem šel.

Na Mirni najprej sem se bil zaustavil,
da znance, prijatlje bi svoje pozdravil,
letakov na cesti je bilo nebroj,
tako »pofarja« vodila je boj.

A vsak, kdor si takle letak je prebral
debelo je pljunil in rekel »škendal«!

Čez cesto ležalo debelo je bruno,
trohnelo in gnilo po dolgem, po čez.
Sem vprašal: »Kaj neki predstavlja ta les?«

So rekli: »To bruno predstavlja orjuno,
in danes prav točno ob šestih zvečer,
v jarek za cesto to brenemo zver.«
In ljudstvo podrlo je pofarski zid
ter rekło: »Na Mirni ste pofarji kvit!«

Sent Rupert je volil dostojno možato,
ker tamkaj neznano je pofarsko blato;
žive tam možakarji tedni, zavedni,
Bog živi vas vse, ker časti ste res vredni.

Mokronog je volil že preje, pred tedni,
možaki poč naši priznanja so vredni;
dostojno končali volilni so boj,
JNS in POF so poslali v pokoj.

Na Trebelno prišel sem spehan, potan,
ker tamkaj imeli so res prav vroč dan;
naletel sem ondi na boj kar grozanski,
so bili, se tepli za stolec županski.
Nazadnje — tako so sklenili možje,
ta naj županuje, kdor je v JRZ!

Kar tjakaj čez hrib sem v Tržišče jo mahnil
in tamkaj za hipec se malo oddahnil.
Sem vprašal, če oni ne bodo volili?
Mi rečejo: To smo v avgustu zvršili
brez boja in druge neumnosti vse
smo dali glasove le za JRZ.

Tja preko Krmela jo mahnem v Šl. Janž,
tam zbralo se POFA je vseh sort in branž,
da skupaj skovali nasprotno bi listo —
pa so mesto listo — skrpucali »glisto«:
imela ni glave, imela ni repa,
a spredaj in zadaj ogromna dva žepa;
sem v žepa pogledal in vzkliknil sem »uf«,
bil v žepih nabasan občinski je puf.

Res vladale dolgo so čudne razmere,
ker pač so ljudje JNS-arske vere
občino po potih prečudnih vodili;;
ne vem, če so fučkali, ali so pili,
te to vem, da slednjič, ko šli so narazen,
bil kozel je lačen in žakelj bil prazen.
Nazadnje so rekli Šl.-Janžci ostro:

»Zadosti je špasa, tako ne bo šlo!«
In nove so si izvolili možake
da zopet v občini ne bodo napake;;
seveda, možake izbrali so vse
le take, ki naši so iz JRZ!

Tako smo v dolini krog Mirne volili,
JNS in POF ves domov napodili.
Se drugi storile tako vsepovsod
pa kmet bo slovenski res sam svoj gospod!

Tako ceni narod svoje duhovnike

Preteklo nedeljo se je neveljska fara poslovila od svojega župnika preč. g. Leopolda Riharja, ki po 38 letnem dušnopastirskem delovanju odhaja v pokoj v Kamnik. Z iskrenimi dokazi vdanosti in hvaležnosti svojemu dušnemu pastirju so farani napolnili cerkev in med slovesno sv. mašo skupno pristopili k sv. obhajilu. Med pridigo g. p. Ernesta Jenka so vsi na glas ihteli ob misli, da se bodo morali ločiti od dobrega g. župnika, ki je storil toliko dobrega in se ves žrtvoval za blagor svojih faranov. Bil je neutrudljiv in goreč dušni pastir. Z veliko ljubeznijo je podpiral siromake in se vneto trudil za posvečeno delo v fari. Na svoje stroške je pred vojno dal zgraditi prosvetno dvorano, prenovil še cerkev in oltarje, posebno pa je pospeševal lepo petje, saj je znano, da je neveljski pevski zbor med najboljšimi v dekaniji. Kakor je bil vse življenje skromen in se ni potegoval za čast in priznanje, tako skromno in tiho se je tudi želel posloviti, pa mu župljani niso pustili. Popoldne so se spet vsi zbrali v prosvetni dvorani, kjer so najprej pevci zapeli par pesmi, nato pa sta se poslovila v imenu šolske mladine deček in deklica, zastopnika dekliške in fantovske Marijine družbe ter g. p. Evstahij Berlec. V imenu občanov se je poslovil od g. župnika, ki je bil ob 25 letnici župnikovanja imenovan za častnega občana, župan g. Nande Novak, h koncu pa še 82 letni posestnik g. Jakob Virijent, ki je pred 38 leti pozdravil g. župnika ob prihodu v Nevlje. Gospod župnik je vsakemu ob slovesu podal roko. S solzami v očeh so vsi rekli poslednji »Zbogom!« Ganljivo slovo je bilo dokaz, kako naše ljudstvo spoštuje duhovnika, ki je vse svoje življenje posvetil dobrobiti svojih župljanov. — V četrtek je neveljska fara slovesno sprejela novega g. župnika

RAZNO

V srednjem veku so imele nekatere cerkve tako zvana vratica za peklenščka. Dejali so, da skozi tista vratica hitro zbeži peklenšček, ko krstijo otroka. Na Angleškem v Cornwallu imajo še zdaj taka vratica.

Polovico bo že zibal. Žena: »Miha, Miha, vstani, boš zibal otroka.« — Mož: »Daj mi mir, zibaj ga sama!« — Žena: »Za božjo voljo, saj ga že dve leti zibljem. Otrok pa je vendar na pol moj, na pol tvoj.« — Mož: »Zibaj tedaj svojo polovico.«

Čudna reč. Sinko: »Oče, zakaj imajo žirafe tako dolge vratove?« Oče: »Da lahko obirajo listje z visokega drevja.« Sinko: »Zakaj pa je drevje tako visoko?« Oče: »Da ni potrebno žirafam pripogibati vratov.«

O največjem ptiču, noju. Takole ga opisuje neki Američan: Noj je napuhnjena šleva. Neprestano lika svojo obleko in se ošabno dviga na prste. Malo je živali, ki bi bolj pazile na grozečo nevarnost. Odrasel noj tehta kake 3 cente ter je do 3 m visok. Njegovo orožje je noga. Zelo iskana so

W. Hauff — J. O.:

Pravljice

Zakladnik pa odgovori, da ve natanko in da že dlje časa pogreša toliko in še več pri kraljevem zakladu in lahko bi prisegel, da je to tisto, kar je ukradeno.

Tedaj zapove kralj malega Muka trdo ukleniti in peljati v stolp, zakladniku pa izroči zlato, da ga zopet nese v zakladnico. Vesel, da se je stvar tako srečno končala, je le-ta odšel in prešteval doma bleščeče zlatnike; tega pa hudobnež ni nikoli povedal, da se je nahajal na dnu lonca listič, na katerem je bilo zapisano:

»Sovražnik je preplavil mojo deželo, zato sem skril tukaj en del svojih zakladov; kdor ga najde, tega naj zadene kletev njegovega kralja, če ne odda zaklada takoj mojemu sinu. — Kralj Sadi.«

Mali Muk pa je v ječi premišljeval svoj žalostni položaj; vedel je, da je za tatvino kraljevih reči določena smrtna kazen. Vendar pa ni maral izdati kralju skrivnost paličice, ker se je po pravici bal, da ga oropajo paličice in nejgovih opankov. Opanki mu, žal, tudi niso mogli nič koristiti, ker je bil z verigami tesno prikovan k zidu; naj se je še tako mučil, ni se mogel zasukati na peti. Ko pa so mu drugi dan naznanili smrtno obsodbo, je bil vendarle mnenja, da je bolje brez čarovne poličke živeti kakor z njo umreti, pa je zaprosil pri kralju za tajen pomenek in mu razodel skrivnost. Sprva mu kralj ni hotel verjeti; toda mali Muk mu je obljubil, da mu stvar pokaže, oka kralj pristane na to, da ga ne bodo usmrtili. Kralj mu je dal besedo, da ostane pri življenju, in je velel, ne da bi Muk videl, zakopati nekaj zlata v zemljo, pa mu je ukazal, naj išče s svojo paličko. V malo trenutkih ga je našel, zakaj palička je razločno udarila trikrat ob zemljo. Tedaj je kralj izpreviđel, da ga je njegov zakladnik prevaril in mu je poslal, kakor je na vzhodu v navadi, s v i l e n o v r v i c o, da se sam zadavi. Malemu Muku pa je dejal: »Življenje sem ti sicer obljubil, toda zdi se mi, da nimaš samo te skrivnosti glede paličke; zato ostaneš v večnem ujetništvu, če ne razodeneš, kako je s tvojim brzim tekom.« Mali Muk, ki mu je ena sama noč v stolpu vzela vse veselje za nadaljnje ujetništvo, je priznal, da je vse njegovo znanje v opankih, ni pa kralja poučil o skrivnostni moči opankov, če se trikrat zasuče v njih na peti. Kralj je smuknil sam v opanke, da bi jih preizkusil, in je divjal kot brezumen po vrtu okoli; večkrat se je skušal ustaviti, toda ni vedel, kako bi opanke ustavil, mali Muk pa, ki mu je dobro delo to malo maščevanje, ga je pustil tekati, dokler se ni nezavesten zgrudil.

Ko se je kralj zopet zavedel, se je strahovito razsrdil nad malim Mukom, ki ga je pustil tekati, da mu je sapa pošla. »Dal sem ti besedo, da ti podarim življenje in prostost, toda v dvanajstih urah moraš zapustiti mojo deželo, sicer te dam obesiti.« Opanke in paličico pa je dal postaviti v svojo zakladnico.

Ubog kakor nekdaj je potoval mali Muk iz dežele, preklinjajoč svojo neumnost, ki ga je zavedla, da si je domišljeval, da bo še kdaj na dvoru imenitna oseba. Dežela, iz katere je bil izgnan, k sreči ni bila velika, zato je bil že čez osem ur na meji, četudi je prav težko hodil, ker je bil vajen svojih ljubih opankov.

Ko je prekoračil mejo, je zapustil navadno cesto, da bi poiskal najgostejšo samoto gozdov in bi tam le

Janeza Vilfana, ki je prišel k nam iz Polhovega gradca. Kako je bil tam priljubljen, je dokaz, da ga je spremilo do Nevelj cel avtobus faranov z županom, z njim pa so prišli še dekan g. Zabret in več duhovnih tovarišev. Že od ponedeljka so se Nevljani pripravljali na slovesen sprejem, postavili visoke mlaje in pletli vence. Novega gosp. župnika je v imenu duhovščine kamniške dekanije pozdravil č. kanonik g. Matej Rihar, v imenu občanov in Katoliške akcije župan g. Novak, dalje zastopnika Marijinih družb in šolske mladine. Pri sprejemu so bili malone vsi farani. Zvečer so priredili domači pevci novemu g. župniku podoknico, želeč mu obilo božjega blagoslova pri njegovem težkem poklicu v naši fari.

Iz raznih krajev

Račna. Našo bivšo občino, ki nam jo je bil vzel Živkovičev režim, nam je dr. Korošec zopet vrnil. Naj bo našemu vodilelju na tem mestu izrečena naša najiskrenejša zahvala! Ob žitnih zloglasnih volitvah minulih let smo imeli na našem volišču klub vsemu pritisku vselej večino pristaši bivše SLS. Zato je bil »razrešen« naš tedanji, splošno priljubljeni župan Ivan Starec ter na njegovo mesto imenovan režimski župan. Kmalu nato je bila tudi občina Račna ukinjena. Od tedaj smo se neprestano borili, da dobimo občino nazaj. Seveda je bil pod prejšnjim režimom ves trud zastoni. Kako se nam je godilo zadnja tri leta pod grosupeljsko vlado, ne bomo nikdar pozabili. Dobro nam je še v spominu sestanek v Predoslah ki sta ga sklicala tedanji okrajni načelnik Žrdaršič in poslanec Koman. Slovesno sta obljubila, da bo v novi grosupeljski občini vsak šolski okoliš vzdrževal samo svojo lastno šolo. V resnici smo pa morali plačevati za grosupeljsko šolo, naša in slivniška šola pa nista dobili v tem času od občine denarja niti za najnujnejše potrebe. Dolg za kopanjsko šolo bi bil zdaj že skoraj ves plačan, če bi bili obdržali staro svojo občino. Pa tudi za druge potrebe našega kraja grosupljeska občinska uprava ni imela nikoli nobenega denarja. Zahtevamo najodločnejše od grosupeljske obine, da nam izplača do zadnje pare vse, kar nam dolguje! Čemu pa smo vsa ta leta morali plačevati nad 100% občinske doklade, trošarine i. dr.? Komur se pri nas še zdaj niso oči odprle in še vedno posluša razne hujskače bivšega režima, temu sploh ni več pomagati. — Mi bomo pa svojo hvaležnost in zaupanje dr. Korošcu in sedanji vladi pokazali na ta način, da bomo pri naših občinskih volitvah vsi brez izjeme glasovali za kandidatno listo, ki jo bo postavila JRZ. Kdor bo to edinost med nami rušil ta je sovražnik naše občine!

Raka pri Krškem. Če je na sv. Uršule dan lepo vreme, lahko stara ženica nagrabi steljo za vso vas. Tako so prerokovali nekdanji očanci. Zdaj pa živimo v modernih, naprednih časih, pa tudi stari preroki ne držijo več. — Pri Tomažinovih v »Podvrhu« so dali konjaču na porodu poginulo mlado kravo. Nesreča, ki jo kmet posebno danes težko preboli. — Sadje, ki je prvotno kazalo, da ne bo imelo nikake cene, se je lahko še precej dobro prodalo. — V »Slovencu« čitamo o bogatem pridelku zelja v ljubljanski okolici. Pri nas pa se je ta, za kmetsko prehrano tako važna kultura, letos slabo obnesla in mu je cena višja kot na ljubljanskem trgu. — Vsi sveti zvabijo na grobove mlado in staro, letos pa je deževno vreme, še sneg se je ponujal, precej oviralo popravo grobov. — Zvonovi so odpeli pogrebno pesem Mariji Kovačič iz Rake. Večni mir!

Zagreb. Zadnji dve nedelji v oktobru smo imeli v Slomškovem prosvetnem društvu zopet dvoje lepih in zanimivih predavanj. Na misljonsko nedeljo (18. okt.) nam je sodnik g. Lojze Rant, ki je pred kratkim prišel v Zagreb, razložil, kar imamo vedeti o oporoki (testamentu), v nedeljo Kristusa Kralja (25. okt.) pa nam je akademik g. Hawlina Herbert predstavil Romunijo, kjer je bil med letošnjimi počitnicami. Na začetku in koncu predavanja je pevski zbor zapel nekaj lepih narodnih pesmi. Društveni prostori so bili obakrat polni hvaležnih poslušalcev. — Za prihodnjo nedeljo (8. nov.) vabimo vse v Jeronimsko dvorano, kjer bo ob 4 popoldne igra »Grobovi«. Ta resna tridejanka bo nudila vsem resnega in zdravega duševnega užitka. Zato pridite!

Okraj Litija. V nedeljo, dne 25. oktobra so se tudi v našem okraju vršile občinske volitve, in sicer v 7 občinah in je v vseh zmagala naša JRZ. V celem okraju je v teh 7 občinah prejela naša ljudska stranka JRZ 2446 glasov, vsi nasprotniki, ki so šli pri teh volitvah združeni v boj proti slovenskemu ljudstvu za nesrečni centralizem, pa so prejeli komaj 601 glas. Naš litijski okraj se je izmed vseh ostalih okrajev v dravski banovini najbolj obnesel in izkazal, zakaj na volišče je prišlo skoro 80 odstotkov volilcev, nasprotniki niso mogli niti ene občine več obdržati v svojih rokah. Ljudstvo je res temeljito pomedlo. Sedaj tudi poslanec po milosti bivšega bana in ministra dr. Marušiča, geometer Milan Mravlje lahko spreviđi, kaj ga čaka pri ljudski sodbi, ko bomo volili zopet svobodno svoje poslance v parlament... V nedeljo 13. dec. volijo še ostale občine v litijskem okraju, in sicer Šmartno pri Litiji, Dole, Sv. Križ, Polšnik, Mlinše, Kolovrat, Kresnice in Višnja gora. Tudi po vseh teh občinah bo slovensko ljudstvo z metlo pomedlo vse, kar je v bistvu proti zdravemu razvoju naše občine, tako da bo litijski okraj z vsemi 18 občinami v taboru slovenske ljudske stranke JRZ. Za odločnost, ki so jo pokazali vsi naši možje in fantje, kandidati za odbornike, agitatorji in naši zaupniki — vsem prisrčna hvala. Le tako korajžno naprej, da napravimo v domači hiši red in mir, da se potem lahko posvetimo gospodarskim nalogam, da izboljšamo položaj našega kmeta — rednika vseh stanov. — Hinko Lebinger, župan v Litiji.

Št. Peter pri Novem mestu. Dne 24. oktobra je umrla Marija Papež iz Trške gore. Preostalemu možu-poštenjaku, ki je neupogljiv pristaš SLS ali JRZ — izrekamo sožalje. — Fantovski in dekliški krožek sta zopet zastavila svoj plug na širino in globino v njivo prosvete. Doba sužnjosti je minila, zato vsi pošteni in zavedni fantje v naš krog!

Zalog pri Ljubljani. Preteklo nedeljo zvečer je zažgala zločinska roka tekom desetih minut zopet tri kozolce. Odškodovani so posestniki Dimnik iz Zaloga ter Dobnikar in Rici iz Spod. Kašlja. Res čudno, da po volitvah gori vedno le pri tistih, ki so volili listo naše Jug. rad. zajednice. Treba bo brezobzirno in odločno poseči v nasilno zaloško sračje gnezdo, ki hoče strahovati že za bodoče volitve.

Martinvrh. Tako veselega dne, kot je bil 18. oktober, ko smo imeli otvoritev nove šole, naš kraj še ni doživel. Slovesnost se je pričela z mašo, nato so sledili govori, čestitke in pelje. Mnogoštevilni udeleženci so občudovali to našo planinsko vilo. S ponosom smo zrli nanjo vsi, ki smo kaj pripomogli k njenemu uresničenju. Da pa smo ta veseli dan tako kmalu dočakali, se moramo v prvi vrsti zahvaliti našemu šol. upravitelju g. Ivanu Lampiču. Pri vsem delu je bil on duša vsega. Na tem mestu naj mu bo izrečena naša javna zahvala za žrtve, ki jih je doprinesel s svojim delom za našo mladino. Znamo ceniti njegove zasluge in smo hvaležni, čeprav v besedah le malo pokažemo.

---

sam zase živel, zakaj jezen je bil na ves svet. V gostem gozdu je naletel na prostor, ki se mu je zdel za izvršitev njegovega sklepa prav ugoden. Bister potok, obdan od velikih senčnatih figovih dreves, in mehka trata sta ga vabila k sebi; tu se je vrgel na tla in sklenil, da ne pokusi nobene jedi več, ampak da bo tukaj pričakoval smrti. Zatopljen v žalostne misli na smrt je zaspal; ko pa se je zbudil in ga je začela lakota gruditi, mu je vendar prišlo na misel, da je smrt za lakoto prav za prav nevarna stvar, pa je pogledal okoli sebe, ali ne bi mogel najti kaj užitnega.

Okusne zrele fige so visele na drevesu, pod katerim je spal; splezal je na drevo, da si jih natrga, šle so mu imenitno v slast. Nato je šel k potoku, da si potolaži žejo. Toda kako se prestraši, ko zagleda v vodnem zrcalu svojo glavo okrašeno z dvema velikanskima ušesoma in debelim dolgim nosom. Ves prepaden se prime z rokami za ušesa, resnično, bila so več kot pol vatla dolga.

»Zaslužim oslovska ušesa,« vzklikne, »saj sem kot osel z nogami teptal svojo srečo.« — Hodil je pod drevesi okoli, in ko je zopet začutil lakoto, se je moral še enkrat zateči k figam, kajti sicer ni našel na drevesih nič užitnega. Ko se je pri drugem založaju fig domislil, ali ne bi morda svojih ušes lahko skril pod velikim turbanom, da bi vendarle ne bil preveč smešen za pogled, je čutil, da so njegova ušesa izginila. Takoj je tekel k potoku nazaj, da bi se o tem prepričal; in zares, bilo je tako, njegova ušesa so imela svojo prejšnjo obliko, dolgega grdega nosu tudi ni bilo več. Zdaj je razumel, kako se je to zgodilo; prvo figovo drevo mu je dalo dolgi nos in ušesa, drugo pa ga je ozdravilo; z veseljem je spoznal, da mu je dobrotna usoda še enkrat naklonila sredstvo, da doseže svojo srečo. Natrga torej od vsakega drevesa, kolikor more nositi, pa se vrne v deželo, ki jo je bil pred kratkim zapustil. Tam se v prvem mestecu preobleče tako, da ga ni mogel nihče spoznati; potem pa gre dalje v mesto, kjer je prebival oni kralj, in pride kmalu tja.

Bilo je vprav ob letnem času, ko je bilo zrelo sadje še precej redko; zato se je mali Muk vsedel pod vrata palače. Bilo mu je namreč iz prejšnjih časov dobro znano, da je tam načelnik kuhinje nakupoval take redkosti za kraljevo mizo. Muk ni še dolgo sedel, ko zagleda načelnika kuhinje, ki je prihajal čez dvorišče. Pregledoval je blago prodajalcev, ki so se bili postavili ob vratih palače; slednjič zagleda tudi Mukovo košarico. »Ha, redka slaščica,« pravi, »ki bo njegovemu Veličanstvu gotovo dobro dela; kaj zahtevaš za vso košaro?« Mali Muk določi zmerno ceno in kmalu se pogodita. Načelnik kuhinje odda košaro sužnju in gre naprej, mali Muk pa pobere šila in kopita in odide; bal se je namreč, da če se pokaže nesreča na dvornih glavah, ne bi poiskali njega kot prodajalca in ga kaznovali.

Kralj je bil pri mizi prav židane volje in je delal načelniku kuhinje neprestano poklone zaradi njegove izvrstne kuhinje in skrbnosti, češ da poišče zanj vedno, kar je najbolj redko. Načelnik kuhinje pa, ki je dobro vedel, kakšno slaščico še hrani za kralja, se kaj prijazno muza in se le sem ter tja oglaša: »Ni še vseh dni konec,« ali: »Konec dober, vse dobro,« tako da so princese postale prav radovedne, kaj bo neki še ukazal prinesti na mizo. Ko pa da postaviti na mizo lepe vabljive fige, tedaj se začuje en sam vzklik začudenja iz ust navzočih. »Kako so zrele, kako slastne!« vzklikne kralj. »Načelnik kuhinje, ti pa znaš in zaslužiš našo posebno milost!« Med tem je kralj, ki je bil pri takih

nojeva jajca, katerih eno zaleže za 30 kurjih. Celih 40 minut se mora kuhati, da se skuha mehko, štiri ure je treba, da ga skuhaš trdo. Zato pa ga je dovolj za 14 dni. Noj znese okoli 16 jajc. Steje jih ne; kar se mu zdi odveč, zmeče preprosto iz gnezda.

Ogromen zvon. Olimpijski zvon za olimpijado v Berlinu tehta 15.000 kg in je visok 4 in pol metra in ga je slišati 20 km daleč.

Od ljudi, ki so obolelí na garjah, je menda 40% čevljarjev in 20% krojačev.

Tekom enega leta je stisnil predsednik združenih držav ameriških en milijon osebam prisrčno roko.

Zvečer ne smeš prepozno in preveč jesti, ker to ovira spanje. Napolnjen želodec deluje tudi v spanju in je zato spanju škodljiv. Najkasneje dve uri preden gremo spat, smemo zadnjič jesti in še takrat ne preveč.

Kako različni narodi pišejo? Stari Grki so pisali z desne proti levi, v drugi vrstici pa so začeli na levi in pisali proti desni in tako do konca. Kasne-

Hvaležni smo tudi vsem oblastem, ki nas podpirajo pri delu za napredek, izobrazbo in zboljšanje razmer z javnimi deli. Dne 25. oktobra smo s prav malimi izjemami šli vsi na volišče in glasovali za listo JRZ. Pri nas nasprotniki niti agitirati ne upajo več, ker smo se že pod diktatorskim režimom združili v nedeljeno enoto vsi, in sedaj nastopimo pri volitvah kot en mož. Kadar bo ves slovenski narod tako tesno združen s svojimi voditelji, takrat nam zarje lepše bodo spet sijale. — Martinovrharji.

Št. Jurij pod Kumom. Prvikrat smo imeli ob priliki volitev dvoje volišč: v Št. Juriju in Dobovcu. Posebno dobro so se odrezali volivci iz Št. Jurja. Z malo izjemami so se vsi vpisali v JRZ in tudi volili listo JRZ. Udeležba je bila zelo dobra, 77%. Za listo Kneza je bilo oddanih 111 glasov, dočim je lista Kovača dobila 15 glasov. — Prosvetno delo se je tudi pri nas pričelo. Dekliški krožek ima sestanke ob nedeljah popoldne, fantovski pa ob sredah zvečer. Oba krožka sta že imela občne zbore, društveni občni zbor bo pa v nedeljo 22. nov. pop. ob 3. Kmečka zveza ima pa ustanovni občni zbor v nedeljo 15. nov. po prvi sv. maši. Obeta se tudi kmetijsko-nadaljevalna šola, ki se bo vršila v zimskih mesecih.

Trstenik. Sv. Martina bomo letos praznovali šele med njegovo osmino, to je 15. novembra in ne prejšnjo nedeljo. Ne vemo, kaj je bilo, da mu je počil veliki zvon, tako da smo bili primorani dati ga na operacijsko mizo, da se mu glas popravi, ne bil na tem, da bi za hripo umrl. Zato opozarjamo naše sosede Podgorce, da obiščejo našega sv. Martina teden pozneje. Stol za zvonove je bil namreč tako nerodno napravljen, da je s svojo težo zvon ubil. Sedaj rabimo zanj prav kunštnega tesarskega mojstra, da nam napravi bolj primeren stol za naše lepe zvonove. Upamo, da najdemo takega tiča na Gorenjskem.

Matej Vurnik: **Missa pro defunctis.** Za meš. zbor ali en glas in orglami. Skladba je doživela drugo izdajo, ker je zelo porabna. Melodija ji teče gladko ob prozorni, preprosti harmoniji. — Osnova kaže premišljeno enotno invencijo, ki je vseskozi dosledna in primerna. Lega glasov je ubrana tako, da jo zmore prav vsak povprečen zbor. I po vsebini i po obliki je skladba neoporečna, vredna vsega priporočila. Stane samo 16 Din in jo prodaja skladatelj v Borovnici ter Jugoslovenska knjigarna.

Iz naših društev

Ježica. Kat. prosv. društvo, ki je živahno začelo z zimskim delom že pretekli mesec, bo v nedeljo 8. nov. ob 3 pop. priredilo v cerkvenem domu Jalenovo trodejanko »Grobovi«. Igra je popolnoma nova, primerna za čas okrog Vseh svetih in zelo priljubljena, saj jo igrajo že križem po Sloveniji. Vsi prijatelji prosvete najvljudneje vabljeni.

Črnuče. Prosvetno društvo vprizori v nedeljo, 8. nov. ob 3 popoldne Jalenovo dramo »Grobovi«. Pridite pogledat!

Ježica. Sadjarsko in vrtnarsko društvo priredi v nedeljo 8. nov. ob 10 dop. v šoli predavanje o sajenju in gnojenju sadnega drevja in o različnih zemljah. Predava g. Žaček. Po predavanju pa se bodo pobirala naročila za skupno naročitev sadnega drevja. Vsi vabljeni!

Sora pri Medvodah. Igro »V kraljestvu piramid«, katero je uprizorilo prosvetno društvo dne 18. okt. pri nabito polni dvorani, ponovimo na splošno željo dne 8. nov. ob 3 popoldne v cerkvenem domu. Ker je delo, dramatizacija člana naše prosvete F. Lavriča po splošni kritiki zelo posrečeno, Vas vabimo, da pridete pogledat igro, v kateri se kaže zgodovina Egipta pred 2000 leti.

Nova Oselica. Prosvetno društvo ponovi krasen misterij »Slehernik« 8. nov. ob 3 popoldne. K obilni udeležbi vabljeni!

n **Prosvetno društvo Sostro** uprizori 8. novembra 1936 misterij »Slehernik« in sicer dvakrat: popoldne ob pol 4 in zvečer ob 8. Vabljeni!

n **Kat. prosvetno drštvo v Vrhpolju pri Moravčah** priredi v nedeljo, dne 8. novembra ob 3 popoldne v Društvenem domu igro v treh dejanjih »Grobovi«. Pridite!

n **Prosvetno društvo Litija** uprizori v soboto 7. nov. ob 8. uri zvečer in v nedeljo ob 3. uri popoldne krasno dramo »Župnik iz cvetočega vinograda«, v dvorani na stavbah. Vabljeni.

RADIO

od 5. do 12. novembra 1936

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, 13.15 Plošče ali orkester, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, spored, obvestila.

Četrtek, 5. novembra: 18.00 Radijski orkester, 18.40 Slovenščina za Slovence, 19.30 Nac. ura, 19.50 10 min. zabave: Črtice, 20.00 II. ura orgelske glasbe, 21 Radijski orkester, 22.15 Radijski orkester. **Petek, 6. novembra:** 11 Šolska ura: Koristni zimski športi, 18 Ali današnja družina še vzgaja otroke, 18.20 Plošče, 18.40 Francoščina, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Rezervirano za prenos, 22.30 Angleške plošče. — **Sobota, 7. novembra:** 18 Radijski orkester, 18.40 Pomen rudarstva za naše nar. gospodarstvo, 19.30 Nac. ura, 19.50 Pregled sporeda, 20 O zunanji politiki, 20.20 Koroške nar. pesmi, 21.10 Plošče, 21.30 Radijski orkester, 22.15 Radijski orkester. — **Nedelja, 8. novembra:** 8 Telovadba, 8.15 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve, 8.45 Verski govor, 9 Čas, poročila, spored, 9.15 Plošče, 10 Koncert radijskega orkestra, 11.20 Plošče, 11.30 Otroška ura, 12.15 Kmečki trio, 16 Kmetijska ura, 16.20 Nastop trboveljskih slavčkov, 17.20 Kmetijska ura, 17.40 Koncert radijskega orkestra, 19.30 Nac. ura, 19.50 Slovenska ura, 20.30 Zmeda v studiu — Zmešana zvočna igra iz USA, 22.15 Radijski orkester. - **Ponedeljek, 9. novembra:** 18 Zdravniška ura, 18.20 Plošče, 18.40 K. J. Erben, ob 125 letnici njegovega rojstva, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Radijski orkester, 21.15 Koncert komornega tria, 22.15 Radijski jazz. — **Torek, 10. novembra:** 11 Šolska ura, 18 Radijski odkester, 18.40 O islamu, 19.30 Nac. ura, 19.50 Zabavni zvočni tednik, 20 Plošče, 20.15 Prva legija, drama iz jezuitskega življenja, 21.45 Plošče, 22.15 Radijski orkester. — **Sreda, 11. novembra:** 18 Mati premišljuje o vojni, 18.20 Pesmi in recitacije, 18.40 O nujnem dednem deležu, 19.30 Nac. ura, 19.50 Šahovski kotiček, 20 Koncert godalnega orkestra Orkestralnega društva Glasbene Matice, 21 Plošče, 21.20 Koroške pesmi, 22.15 Plošče. Konec ob 23.

Vsi, ki trpite na kurjih očesih,

trdi koži in zaraslih nohtih, pridite, da Vam jih s koreninico in brez bolečin odstranimo. Takoj Vam bo odleglo. Zopet boste prijetno razpoloženi za vsako delo. Sprejemne ure ob delavnikih od 7.30 do 18.30, nedeljah in praznikih od 7.30 do 12. ure. **V kopališču hotela »Slon«, Frančiškanska ulica 3.**

V vsako hišo »Domoljuba«!

slaščicah navadno zelo varčen, delil svojemu omizju fige lastnoročno. Vsak princ in vsaka princesa dobi po dve figi, dvorne dame in vezirji ter age po eno, ostale pa postavi pred se in jih začne z slastjo jesti.

»Za Boga, kaj pa je s tabo, očka?« nenadoma vzklikne princesa Amarza. Vsi začudeno pogledajo kralja, velikanski ušesi mu visita ob glavi, dolgi nos pa se mu steguje še čez brado; pa tudi medsebojno se gledajo z začudenjem in strahom: vsi so imeli glave s čudnim okrasjem bolj ali manj ozaljšane.

Lahko si misliš, kako so bili na dvoru prestrašeni! Poslali so takoj po vse zdravnike v mestu; ti so trumoma prihajali, zapisovali kroglice in kapljice, toda ušesa in nosovi so ostali. Izvršili so operacijo na enem izmed princev, toda ušesa so zopet zrastla.

Muk je v svojem skrivališču, kamor se je bil stisnil, slišal vso to zgodbo in spoznal, da je sedaj prišel pravi čas zanj. Že prej si je bil omislil za denar, ki ga je za fige izkupil, obleko, ki naj bi ga predstavljala za učenjaka; dolga kozja brada je izpopolnjevala prevaro. Z vrečico, polno fig, odide v kraljevo palačo in kot tuj zdravnik ponudi svojo pomoč. Sprva mu sploh niso hoteli verjeti; ko pa da mali Muk enemu izmed princev figo, da naj jo poje, in mu na ta način spravi ušesa in nos v prejšnjo velikost, hoče vse imeti zdravilo od tujega zdravnika. Kralj pa ga molče prime za roko in pelje v svojo sobo; tam odpre vrata, ki so držala v zakladnico in pomigne Muku, naj gre za njim. »Tu so moji zakladi,« reče kralj, »izberi si, kar hočeš, vse boš dobil, če me oprostiš te sramotne nadloge.« To je bila sladka godba v ušesih malega Muka; takoj ko je vstopil v zakladnico, je videl na tleh svoje opanke in poleg njih je ležala njegova palička. Gre torej po dvorani, kakor bi se čudil kraljevim zakladom; komaj pa pride do svojih opankov, naglo smukne vanje, pograbi svojo paličko, strga z obraza ponarejeno brado in pokaže strmečemu kralju dobro znani obraz njegovega završenega Muka. »Brezvestni kralj,« pravi, »ki plačuješ zvesto službo z nehvaležnostjo., skaženo obličje, ki ga imaš, naj ti bo v zasluženo kazen. Ušesa ti zapuščam, da te bodo vsak dan spominjala malega Muka.« S temi besedami se zasuka na peti, želi si daleč proč, in še preden more kralj na pomoč zavpiti, je bil mali Muk že izginil. Odslej živi mali Muk tukaj v velikem blagostanju, toda sam zase, zakaj ljudi zaničuje. Izkušnja ga je izmodrila in četudi je po svoji zunanjosti čudak, zasluži vendar bolj tvoje občudovanje kakor zasmehovanje.

Tako mi je pripovedoval oče. Kesal sem se svojega surovega vedenja proti dobremu malemu možu in oče mi je odpustil drugo polovico kazni, ki mi jo je bil namenil. Pripovedoval sem svojim tovarišem čudovito malčkovo zgodbo in postal nam je tako drag, da ga ni nobeden več sramotil. Nasprotno, častili smo ga, dokler je živel, in smo se mu globlje priklanjali kakor kadiju[17] ali muftiju.[18].

Popotniki so sklenili, da bodo v tem karavanskem gostišču en dan počivali, da okrepčajo sebe in živali za nadaljo pot. Tudi ta dan je vladala veselost prejšnjega dne in razveseljevali so se z vsakovrstnimi igrami. Po obedu pa so pozvali petega trgovca, da stori svojo dolžnost kakor drugi in pripoveduje kako zgodbo. Ali Sizah je odgovoril, da ne ve iz svojega življenja nobenega posebnega dogodka, ki bi ga jim bilo vredno pripovedovati, zato pa jim hoče podati nekaj drugega, namreč: pravljico o lažiprincu.

[17] Sodnik v Turčiji. [18] Muslimanski duhovnik, ki razlaga koran (turško sveto pismo).

je so pisali le od leve na desno, kakor so pisali tudi Rimljani in drugi evropski narodi. Kitajci in Japonci pišejo od zgoraj navzdol, toda: Kitajci od desne na levo, Japonci pa od leve na desno. — Od desne na levo pa se še dandanes piše: po hebrejsko, sirsko, kaldejsko, turško, arabsko, perzijsko in tatarsko.

Katera država se dejansko bori proti boljševikom? Rusija, ker jih je doslej dala že največ postreliti.

Po zobovju ga upajo najti. V neko ameriško trgovino je bil izvršen vlom in policaji so izrazili upanje, da bodo zločinca izsledili, in sicer s pomočjo znamenj, ki jih je pustil za seboj. Zločinec je namreč ugriznil kos sira in tam pustil sledove zob.

Nič ne de. Režiser pri snemanju kinematografskih slik: »Zdaj se vržete čisto naravno z vso silo v brezno.« Igralec: »Za božjo voljo, saj se bom ubil!« Režiser: »Nič ne dé! V naslednjem dejanju tako več ne nastopite.«

Beseda paradiž je zelo stara in staroperzijskega izvora ter pomeni ograjen vrt.

Nekaj za naše fante

„Voglarjenje“

Težje delo je končano. Ljudje imajo že spet malo več časa, da se vsaj za hip odtrgajo svojim vsakdanjim poslom in se posvetijo drugim nemalokrat tudi potrebnim opravilom. Če pravim, da imajo čas, je treba to pač prav razumeti. Čas je treba znati prav porabiti in prav razdeliti, potem človek lahko vse naredi, kar se je namenil storiti. Kdor pa tega ne zna, se pa suče in obrača, pa nima nič pokazati ne spredaj ne zadaj.

Tiste dni je torej bilo, ko so pri Mateževcu šli pisma delat. Oče se je naveličal gospodarskih skrbi in je sklenil, da jih bo prevalil na mlajše in krepkejše rame sinove. Kmalu po tistih dneh, ko so naredili notarska pisma, se je novi Mateževec oglasil v župnišču in povedal, da misli v kratkem stopiti pred poročni oltar. Oklican da bi bil najrajši enkrat za trikrat: zaradi jezikov, je dejal. Ti nesrečni jeziki! Nikomur ne priznanašajo. Najmanj pa še mladim zakonskim parom. Nekateri lastniki in prav tako lastnice predolgih jezikov so menda sploh mnenja, da ne bodo gledali nebeškega kraljestva od znotraj, če ne bodo na svojem bližnjem pretehtali vsake progice in marogice. Saj se vedno perejo in branijo, da govore samo čisto in zlato resnico, in prav nič drugega. In ko je domači župnik zadnjo nedeljo nekaj govoril o predolgih jezikih, mu je odbor vaških jezikov poslal takoj nezaupnico in je v svoji seji slovesno sklenil, da nič več ne zna pridigati in da lahko gre iz župnije, kadar hoče, nihče ne bo jokal za njim.

Kako je že potem z oklici bilo, se več ne spominja moj ljubi spomin. In je tudi bolj prav, da vso zgodbo o oklicih zamolčim, če ne, bo še meni začel kdo očitati, da sem v bližnjem sorodstvu s tako zvanimi »jeziki«.

Prišel je poročni dan. Ženin in njegovi pomočniki za ta slovesni trenutek življenja so se napravili v sosedno vas po nevesto, da opravijo vse po starodavnih in skozi stoletja veljavnih običajih, in pripeljejo nevesto varno pred poročni oltar.

In takrat je stopil nenadoma pred ženina zastopnik vaških fantov in mu izročil imenitno sestavljeno pismo — vsaj fantom se je zdelo imenitno — in tam je bilo zapisano črno na belem približno takole:

Vsega spoštovanja vredni g. ženin!

Cvetela na vrtu je našem cvetlica in vedno ji rožno žarela se lica. Kako smo na cvetko prelepo pazili, kako smo nje cvetja se vsi veselili! Mi čuvali smo jo od zore do mraka, nikdar ji ni manjkalo svežega zraka. A prišli ste Vi — iz tuje dežele vrtnar, zagledali našega cvetja ste čar in rekli ste: »Moja bo cvetka ta, vedno le moja, sicer ne bo našlo srce mi pokoja.« — Približali ste se do našega vrta in vrata ste našli do cvetja odprta in vzeli ste jo, utrgali jo. A nam je hudo, ker cvetke ne bo, oh hudo, pa kako!

Gospod ženin! Za Vas smo gojili mi cvetko, za Vas negovali jo vedno skrbno. Če moramo Vam jo res dati, pa morate se izkazati: Od truda je naše grlo suho — suho, da še nikdar ni bilo tako. In toži se, bridko se toži po naši prelepi nam roži. Izgine naj solza iz naših očes in grlo naj žejno odmoči se rea: Naj bo! Ker ste Vi, en tisoč dinarčkov odštejte, lepo pošteno naštejte jih nam na roko. In cvetka bo Vaša! Beseda pa naša se zadnja glasi: Naj ženin živi! Živi naj nevesta! življenja naj cesta bo gladka vse dni!

Za vse naše fante:

Janez, včeraj tisti kakor danes.

Prebrali so to »duhovito« pismo in začela so se pogajanja. Dolgo so trpela. Tako dolgo, da so za poroko določeno uro daleč prekoračili. Ženin se je seveda pretirani zahtevi na vso moč ustavljal, fantje pa niso hoteli kar nič popustiti. Še skoraj malo groziti so pričenjali. Konec je bil, kakor je že ob takih prilikah navadno: ženin ni hotel veljati za umazanega, pa je odrinil domalega cel tisočak!

Ni mi treba pripovedovati, kakšna je bila zgodovina tega tisočaka. Vprašajte krčmarja pri »Vinski trti« in pa še onega pri »Zrelem grozdu«, pa boste več ko na jasnem. Vprašajte potem vse ljudi ob veliki cesti, kakšno lepo petje so morali poslušati tiste dni. Tudi pri sodišču lahko poizveste, kakšen je bil prav zadnji konec te nesrečne zgodbe. Nož je govoril svojo krvavo besedo, kri je namakala zemljo in malo je manjkalo, da ni prišlo do enega tistih žalostnih pogrebov...

Verjemite mi, da so mi svete naše starodavne navade in da jih nikakor ne mislim preganjati. Le čuvajmo, kar je v resnici našega! Ali tisto grdo izsiljevanje, tiste ostudne grožnje, in nazadnje tisto strahovito popivanje: ne, ne, to pa ni ne lepo in ne narodno, pač pa nekaj zelo nerodnega in grdega, grdega!

Brali smo že takale pisma in čudili smo se jim. Ne duhovitosti, s katero so napisana, pač pa predrznosti, s katero so bogato obdarovana. Saj zahtevajo ponekod naravnost strašne vsote, tudi do dva, do tri tisoč dinarjev. In to vse domalega za samo ljubo pijačo! Ne, ne, kar se

Kmetje!

Vaša stanovska organizacija je

Kmečka zveza!

Ugašajoče sonce

(Prevedel Vinko Lovšin.)

(Nadaljevanje.)

Že so se oglasile tube, ki so pozivale levo krilo za naskok in bojna koračnica je zadonela. Toda kljub jasnim znamenjem se ni niti ena noga genila. Bojevniki se niso premaknili z mesta, ker so bili vsi potni in črni od prahu.

Ali je morda to upor, Upor pred samim sovražnikom?

Publijeva desnica je nebote pograbila za ročaj meča.

Toda ne — Armenija je vedno dala redne legije. Avidij Kasij jo je naučil ubogljivosti. Te revеže je oslabilo sonce. Naj vidijo, da ne trpijo samo oni pomanjkanja.

Skočil je s konja snel z glave čelado, iztrgal iz rok najbližjega praporščaka prapor in kričal: »Za menoj, tovariši!« in hitel peš po pesku.

Pritajeno mrmranje, ki je šlo od moža do moža, od oddelka do oddelka, je bil odgovor na njegovo povelje.

Publij se je ozrl in prebledel. Nihče ni šel za njim. Usoda Rima je bila na tehtnici, oni pa, zadnja nada nočejo dati življenja za njegovo slavo.

Sedaj je tudi on povzdignil roke in močno zaklical:

»O Jupiter! Jupiter!«

Tedaj se je nekaj čudnega zgodilo. Kot na povelje je padla cela legija na kolena in Publiju tuja himna je poletela proti nebu. Armenci so nekoga prosili pomoči v svojem jeziku.

Publij je poslušal. K olimpijskim bogovom niso molili armenski otroci. Nekje so njegova ušesa že slišala podobne zvoke. S tako pesmijo se kristjanje poslavljajo od življenja, kadar umirajo na areni v amfiteatru.

Spomnil se je, da ima nauk galilejskega preroka tudi na vzhodu največ pristašev.

Zato je zakril svoj obraz v dlani, da bi ga zemlja pogoltnila. Cela legija je okužena s praznoverjem, ki je sovražno rimski veri. — Grozno!

Toda krščanska pesem je šla daleč in se spojila z bojnim krikom, ki je odmeval po gorah.

Čez nekaj časa slabela, prenehavala, da je popolnoma umolknila.

Publij se je ozrl nazaj. Vojaki so vstali.

Bridko se je nasmehnil, pograbil meč in zaklical:

»Za čast svetega Rima!«

»Za Kristusa Gospoda!« mu je odgovorilo na tisoče glasov in levo krilo legije je začelo napad.

Na krvavem polju se je odigrala zadnja usoda bitke. Servijeva pehota, ki je razbila pomožno konjenico, se je strnila s čelom Ilircev in jih gnala s svežo silo proti jugu.

V tem, za Rim tako težkem trenutku, se je zgodilo nekaj čudnega, da je prekinilo bitko. Rimljan in barbar je spustil orožje in uprl začuden svoj pogled kvišku. Nad njimi se je naenkrat stemnilo, od povsod so se podili gosti oblaki, se zbirali, združevali na sever s tako naglico, kot bi jih gnali jesenski viharji.

Ko so obviseli nad bojiščem, je zašumelo v zraku in gost dež se je vlil na sežgano zemljo.

Vesel krik radosti je pozdravil vodo. Rimski vojak ne oziraje se, da ga zadene sovražno orožje, je lovil osvežujoči, dež s čelado, s ščitom, roko in pil s poželjenjem umirajočega, katerega muči želja po življenju, pa mu dajejo zadnje zdravilo.

Germani so se že osvestili. Njihov meč je nadaljeval pretrgano delo, legijonarji so pa še pili. Šele, ko so si ugasili žejo, ki je žgala njihovo notranjost, so pograbili orožje in se z vso besnostjo vrgli na sovražnika.

»Živijo imperator!« so zakričale strebljene ilirske legije.

»Za Kristusa Gospoda!« so klicali Armenci, ki so stali ravno na bojišču.

In vnela se je bitka kot ob prvem spopadu. Nanovo so zavalovale strgane vrste, kot dolge verige, a sedaj niso Germani povzročili tega valovanja. Od znotraj so pritiskali Ilirci Kvade, od zunaj so navalili Armenci in Markomane.

Tube, ki so med nerednim bojem molčale, so se zopet oglasile in pozivale legijonarje v red. Poveljniki so pazili, vojaki so poslušali znamenja.

Razpršeni oddelki so se združevali ali sklenili raztrgano bojno vrsto. Kar je pod vročim soncem oslabilo roke Rimljanov — težko orožje — to jim je bilo po ohlajenju ozračja brambno sredstvo. Mečoborec imperatorjev, odet v železen oklep je smelo navalil na barbara, ki je bil odet v platno in kožo.

Čez eno uro se je položaj izpremenil. Armenci so pregnali Markomane iz osvojenih postojank, Ilirci so podili Kvade pred seboj.

Servij je videl da se je skodelica zmage obrnila na stran Rimljanov. Zato se je obrnil h konjenici, s katero je še čakal, in zaklical:

»Žene in otroci markomanskih gozdov dvigajo ta trenutek proseče svoje roke. Branite njihovo svobodo.«

Pograbil je meč, sklonil se na konju, pokazal z roko pred se in odjezdil naprej.

Ko je tako vihral na čelu cele germanske konjenice, z orlovskimi krili na čeladi, odet v bel plašč, podoben vojnemu bogu, se je že tretjič zgodilo nekaj nenavadnega.

Od gorske strani je divjal nov ogromen oblak, se združil s prvim, ga pograbil s seboj

ponekod zahteva od ženinov za tako zvani odkup neveste, to ni več fantovsko, ni več človeško, ni več narodna svetinja, ampak najbolj umazano izsiljevanje. Zlasti še tam, kjer naravnost groze z osramočenjem ženina, neveste in njihovih sorodnikov!

Človek se nehote vprašuje: Ali se res ne moremo dvigniti nad pogane in nad njihove vzore — služiti žrtju in veseljačenju — naj mi bo odpuščena nekoliko nedostojna beseda!

Nič ne preganjamo navade, naj ženin fantom nekaj da za tako zvani odkup neveste. Stara navada je to, zato jo lahko ohranimo. Samo obliko naj bi dobila drugačno. Samo nekaj predlogov! Kako potrebne so društvene knjižnice po celi naši deželi novih, dobrih knjig! Zanje bi se lahko porabil takle denar. Kako potrebne so naše cerkve vsega, kar spada k službi božji: sveč, prtov za oltarje, mašnih oblek in še tega in onega... Ko bi se takle denar porabil za obnovljenje cerkvene oprave! Skozi dolge rodove bi bil spomin na velikodušnost naših fantov ohranjen. Koliko je revežev, ki stradajo! In še nešteto drugih potreb, za katere bi bilo denar bolje obrniti kakor pa ga pognati po grlu.

„Likof"

»Ali boš prišel?«

»Ne vem, kako bo.«

»Le pridi, da nas bo več. Veš, iz Suhega laza tudi mislijo priti; jih bomo malo nažgali. Zakaj pa hočejo posegati v naše pravice!«

Tako sta se domenovala onegavi Štefan s krivim očesom in Potratov Janez, ker jima vest ne pripušča, da se ne bi udeležila skupnega fantovskega veseljačenja ob priliki ženitovanja tam na Fortunovem.

Voglarjenje imenujemo navadno to navado. Fantje se zberejo navadno pri sosedovi hiši. Tja dobe nekaj pijače in jedače, in tam imajo potem svoje bolj ali manj posrečeno razveseljevanje. Na žalost povedano: največkrat je zelo, zelo ponesrečeno.

Nemalokrat je voglarjenje združeno z zelo grobim izsiljevanjem. Alkohol ima namreč to čudovito lastnost, da ga ni nikoli dosti. Čim bolj ga uživaš, tembolj si ga potreben — po pivsko povedano. Zato tudi pijače, ki jo ženin da, ni nikoli preveč. Treba je pogledati, če bi se dalo priti do nove zaloge. Morebiti bo šlo pri ženinu. S surovostjo, z grožnjami in z zabavljanjem bo treba nastopiti, morebiti bo šlo.. Ali če fantje sami zlože nekaj denarja in pošljejo po novo pijačo? Lepo ni ne eno, ne drugo. Prav za prav bi se moral voglarjenja vsak pošten fant sramovati. Dekleta, ki nemalokrat za fanti nič ne zaostajajo, pa še bolj. Če ima fant le eno drobno pičico fantovskega ponosa v sebi, in če ima dekle le še za eno unčo dekliške časti v svoji duši, bo obeh sram hoditi na kraje, kjer se pitajo in hranijo na **račun drugih.** Če bi to delali samo bajtarski in siromašni, bi človek še malo zamižal. Kaj pa delajo na voglarjenju gruntarski fantje in gruntarska dekleta, je pa ne samo zame, ampak za vsakega pametnega človeka nerazumljiva uganka.

Kolikokrat se pa tako voglarjenje končava s tako žalostnim koncem, da bi bilo bolje o njem popolnoma molčati, pa ni mogoče. Sodni zapisniki govore o takem nepotrebnem koncu, mrliške knjige so polne teh žalostnih povesti in zgovorna župna kronika ne more in se sme iti molče mimo njih. Pa tudi predali naših časopisov se jih navadno ne izognejo. Vsak tak konec je namreč omadeževan s človeško krvjo! Fantje iz Suhega laza in fantje iz Mokre vasi si po daljšem pikanju in zbadanju skočijo v lase, kamenje prične frčati, polena po drvarnicah nimajo miru, nazadnje pa še nož, nož...

Če smo bili odkupovanju še deloma naklonjeni in ga nismo popolnoma obsodili, samo drugačno obliko bi mu bili radi dali, moramo pa voglarjenje popolnoma zavreči in obsoditi. Čim prej ta nesnaga izgine iz naših vasi, tem bolje bo.

To zahteva naše dobro ime. Ali naj bomo s to napako drugim v pohujšanje! In še v kakšno pohujšanje! Prav tako stavlja na nas isto zahtevo naš narodni ponos. Njegova neizprosna zahteva je, da izbrišemo iz našega narodnega življenja vse, kar nas pred drugimi narodi sramoti in ponižuje. In med temi niso na zadnjem mestu fantovske krvave bitke, katerih zadnje poglavje sta: prezgodnja smrt in dolgoletna ječa...

Zastonj zidate cerkve in šole in zaman prirejate misijone, ako ne znate uporabljati orožja katol. časopisja. (Pij X.)

Limbarski:

Denar

Ne bom ti zlagal slavospeva,
čeprav te nimam, ker sem reva.
Ne bom te hvalil, ne častil;
kar vem o tebi, bom razkril.

Res, dobrega napraviš marsikaj,
kdor te ima, si lahko kupi raj;
Obenem pa si povzročitelj zla,
malik, ki klanja se mu pol sveta.

Od nekdaj mnogim si izvor nesreče
svetišča prazniš in odpiraš ječe;
razširjaš laž in seješ zmote,
z napuhom polniš prazne kote.

Zaradi tebe brat ubije brata,
čez prag očeta vrže sin pred vrata
pohlep po tebi, ki se v srcu skriva,
nabrusi nož, nedolžno kri preliva.

Mladino vabiš daleč v tuji kraj,
bolehne starce vračaš nam nazaj;
telesu smrt in duši strup si ti,
vampir, ki piješ našo srčno kri.

---

in se ostavil nad Germani ter strašno razsajal. Dolg ognjen blisk se je izvil iz temine. Po nekaj trenotkih je bilo vse nebo v ognju in nad glavami Germanov je nastal tak ropot, kot bi se sonce valilo na nje. Blisk je sledil blisku, strela je udarjala za strelo s sikanjem strupene kače in oplazila Servijevo konjenico.

Konji, ki so se prestrašili zaradi nagle nevihte, so pretrgali bojno vrsto. Eni so zdirjali nazaj, drugi na stran, nekateri so pa obstali.

»Bodite možje!« To je samo nevihta!« je klical Servij.

Toda njegov glas je zaglušilo grmenje.

»Združi se, združi!« so doneli rogovi.

Toda vražarske barbare je popadel strah, ki je bil močnejši od njihove volje.

»Bogovi so z Rimljani!« je nekdo kriknil in strah je objel cele vrste.

Ostanki germanske in slovanske konjenice so se na mestu obrnili in zbežali proti Donavi. Pri Serviju je ostala samo njegova konjenica, katero je bil odpeljal iz batavskega tabora.

Z bojišča so se valile v polnem neredu brez vodij cele gruče pehote, katere je zasledovala melitinska legija.

»Bogovi so z Rimljani!« so kričali Germani, a za njimi je šel krik Armencev: »Za Kristusa Gospoda!«

Tedaj je besno pogledal Servij na oni grozni oblak in iz duše, polne obupa, je izrekel bogokletstvo.

»Podli ste in poželjivi nedolžne krvi, o bogovi!« je klical. »Čemu so vam oni še potrebni, čemu?«

Škripal je z zobmi. Vedel je, da ne more več obvladati strahu, ki je popadel germanske narode.

V gručah je bežala njegova pehota in si delala kot skozi konjenico.

»Zadržite druhal!« je kriknil. »Umikajte se v redu! Ne zadovoljite teh rimskih psov z lahko zmago! Naj straši naše ime še njihove vnuke.«

In razklal je glavo prvemu Markomanu, ki mu je prišel pod meč.

»Stojte, bojazljivci! Pobijejo vas kot zajce, ako boste bežali.«

Bivši legijonarji so se zavedli in obvladali konje, zvezali pretrgano verigo vrst in začeli pravilen umik

Od povsod so se valile na nje rimske trume — velike po številu in v redu. Z besnostjo morskih volkov, katere razjezi odpor skalnih bregov, so se vrgli Armenci na Servijevo konjenico in trgali od nje del za delom. Mnog imperatorjev vojak je padel pod germanskim mečem, a ta meč se je vedno bolj redko bliskal.

Že je v bližini šumela Donava. Servij je pogledal na široko blesteč pas, za katerim so se črnili gozdovi, zadnje upanje bežečega Germana. Na tisoče človeških in konjskih glav je plavalo na vodi. Potapljali so se, pa zopet vzplavali. Eni so druge potiskali pod vodo.

»Do zadnjega diha moramo braniti ta rešilni most. Vsaka dobljena minuta reši za prihodnjo vojsko na stotine rok.«

»Sigar, pazi!« je zaklical Servij, ki je stal z ostanki svoje vojske na bregu reke.

Bivši legijonarji so se borili z obupanostjo izgubljenih. Poskakali so s konj in napravili s svojimi prsi zid, ob katerega se je zaletavala rimska besnost z marsikatero izgubo. Zid se je manjšal, pokal, vdrtin je bilo vedno več in skozi vsako razpoko je udrl neprijatelj pijan od zmage.

Servijev meč je bliskovito švigal, a okrog njega je bilo vedno bolj prazno. Samo še Sigar je branil svojega vodjo.

»Ujemite živega,« je zaklical eden Armencev. »Zaslužili si bomo imperatorjevo hvaležnost.«

Sto ščitov je obstopilo Servija.

On je skočil nazaj prav na breg reke, pokleknil, sklonil se naprej in čakal.

V tem so zažvižgale po zraku tri sulice. Ena se je odbila ob Servijev oklep, druga mu je zrušila z glave čelado, tretja pa je pretrgala spone, ki so vezale oklep na ramah, in je obtičala pod pazduho.

Servijeva desnica je omahnila kot cvet, ki je odrezan pri korenini.

»Sigar, plačaj dolg!«

Orjak se je zdrznil.

»Sigar!« je ponovil Servij z zapovedujočim glasom, ko se je vojak obotavljal.

Na glavo je udaril meč velikana. Kri je brizgnila na bojno opravo. Armenci so se prestrašeni umaknili in truplo vodje Germanov se je skotalilo v Donavo.

Še se ni mogel val zakriti za njim, ko se je voda znova spenila.

Sigar se je prebodel sam in omahnil za svojim gospodom na dno reke.

*

Sonce je že zašlo za gore, veliko, rdeče, kot bi se napilo krvi, katere je danes toliko videlo.

Ugodno smehljajoča tišina letnega večera je počivala nad bojiščem in zavila žrtve bitke v mrak.

Ko bi ne bilo gromad trupel, naloženih na desnem bregu, bi se nihče ne spomnil, da je pred nekoliko urami divjala tu obupnost premagancev, katere so pobijali zmagovalci.

Niti ena roka od Servijeve konjenice se ni rešila. Toliko bolj pa so bivši legijonarji kruto maščevali smrt svojega vodje s svojo junaško smrtjo.

Pod zaščito tega zidu, ki je odkril reko šele tedaj, ko je padel, so se poragubili ostanki Markomanov in Kvadov na drugi strani Donave in poskrili po gozdovih.

Brez potrebe so bežali Germani na krilih strahu, kajti imperatorjeva vojska je bila tako

PISANO POLJE

Huda avtomobilska nesreča

V bližini Šmihela pri Žužemberka se je te dni pripetila strašna nesreča, katera smrtna žrtev je trgovski potnik Ferdinand Martin, nastanjen pri tvrdki Šumec v Ljubljani, težko ranjen pa je šofer Anton Sredenik od iste tvrdke. Martin in Sredenik sta potovala po Dolenjskem po posiovnih opravkih. Ko je avto zavil na strmi mostek v bližini Šmihela-Stopiče, je zavozil na stran klanca, na kateremu je avtomobilu nenadno odpovedala zavora. Šofer ni mogel avta ustaviti ter je avto zavozil čez cestno skarpo in padel kakšnih 25—30 m globoko v prepad kraj ceste. Avtomobil se je popolnoma razbil. Pod razbitinami pa sta obležala oba potnika. Ko so prihiteli ljudje na pomoč, so izvlekli izpod razbitin avtomobila težko ranjenega Sredenika, Martin pa je bil že mrtev ter se je očitno tako pri padcu ubil.

Dejanj, ne besed!

V »Kroatskem Slovencu« bilamo:

Mnogi zanijegujo svoje krščansko prepričanje, češ da se nikdar niso podvrgli v krščanskih resnicah. A ne vemdar samo krščanstvu, le svojega prepričanja ne pokažejo tudi v dejanjih moliva, usmiljenja, pravičnosti in ljubezni. Krščanska misel in zavest sta brez krščanskih dejanj prazni in lažnjivi! — Tako je tudi v narodnem življenju. Premalo je, da rečeš, da si Slovenec, le da svojega narodnega prepričanja ne pokažeš tudi v dejanju. Če si Slovenec, moraš v pravem svojega naroda ne samo verovati, marveč svojo vero dokazati tudi v dejanju, v malih ali večjih čutih v prid narodni družini. Biti Slovenec, je najprej dolžnost napram narodu, potem šele pravica!

Drugo luno napovedujejo

Belgijski zvezdoslovec Belport je v pobedki bele svetlobe majhen planet, ki je »bližnji« naše zemlje, manjši kakor 2 milijona kilometrov. Ameriški zvezdoslovci predvidevajo sedaj možnost, da lahko postane ta planet drugi spremljevalec naše zemlje, ki bi imel mesto sedaj dve luni. Svet meseca bi potrebovali okoli zemlje nekaj manj od 24 ur. Tudi ni izključeno, da bi se ta nadalnjem približevanju zadel ob zemeljsko površino.

Dr. Krek in socijalizem

Kar v domačih dneh del krščanskih socialistov išče za rešitev delavskega vprašanja zveze z brezverskimi strankami, kakor s katoliško mislečimi organizacijami, ne bo napačno, ako navedemo izvrstno zadetno mnenje pokojnega dr. Kreka, ki je napisal tudi sledeče:

»Naša organizacija je delavska in ne delodajalska. Delavskemu ljudstvu se podi mnogo krivic. Zoper te se bojujemo in za te bojujemo vsaka. Sredstva, s katerimi skušamo dosedi svoje namene, so poštena, v vsaki dravnjena in v postavi utemeljena. Kapitalizem je in ostane naš trajni nasprotnik. Poudarjamo, da strokovna društva na socialnodemokratičnem temelju ne morejo nikoli uspešno delovati za delavce, ker vnašajo v gospodarski boj svoje protiverske, protidržavne, politične in sanjarske teženje. Zato pa je toliko bolj potrebno, da na zdravem pametnem temelju ustanovimo nova strokovna društva. Ta naj bodo v prvi vrsti posredovalna med delavci in delodajalci, da se tem bolj odstranijo nasprotstva in obrani mir. Če pa to ni mogoče, potem morajo biti tudi obrambna in borevita.«

Drevo, ki daje mleko

V Venezueli raste drevo, ki ga domačini imenujejo kravje drevo. Je visokega debla z izredno velikimi listi, ki merijo v dolžini 25 cm, v širini pa 10 cm. Drevo izloča v presledkih nekoliko belkasto-rumeno tekočino, ki je prijetno dišeča in redilna. Domačini pocakljajo tekočino za vsakdanje mleko. V jutro napravijo v drevo zareso in za nje takoj pritede drevesni sok. Ce ga poškodujo dalje časa na traku, se strdi v sivo podobno kozo. Kar je pri tovrstni modli prijetno, je, da je neodvisna od krme in hleva.

DOBRO ČTIVO

V Krščanska strokovna organizacija. - Spisal Valant Milan. Ta brošura, ki jeravnokar izšla, prijetno seznanja vsaki, ki je tudi dosle vpoštevan v našem strokovnem gibanju. Od ustanovitve krščanskih strokovnih organizacij sino pogrešali kakšen, s katerim bi mogli na kratko podana nekaj smernic in pota teh organizacij. O nadalnjih krščanskega delavskega gibanja se je pisalo ne opet v najrazličnejšem smislu. Vi se ga mogo reči: Ta in to spada med strme, in in to med plevel. Sedaj upamo, bo tej negotovosti konec.

Pisec brošure to podlagi zanesljivih virov o krščanskega strokovnega gibanja opisuje nastanek in razvoj tega gibanja. Zvemo za temelj, o nadalnjih gibanja, ki se globoko krščanska. Sete poglavja o gospodarskih in socialnopolitičnih ciljih. Ta bo našel naš strokovnjač vse, kar potrebuje pri svojem delovanju. Zanimivo je poglavje o poštlivo-stanovskem redu v gospodarstvu, ki ga zamišljaje krščanski strokovnjaki po sebi. Vsi mogi si zanimive poglavje o razvoju delavskega gibanja pri nas. Spis je velike vrednosti in

---

zmučena od osobitvene bitke, da je z vsemi pustravila znake trpeč, ki so zvali na poveznik.

Okrog polnoči je prišla na mesto, na katerem je Sevrijeva kompanija branila most ob Donavi, grozna vrnitev postne. Svetlina luči je padala na nosilnico, katero so nosili strogo stanji, oblečeni v pisane tunike zdravniškega skrbništva.

»Ecka! si, da je Mucij padel na levem krilu drugo mešlinsko kolorto,« je rekel Publij, ki je sel proti spremstvom. »Da je stala druga kolorta.«

»Zadnjikrat sem videl tam zdravnika Mucija pod tem drevesom,« je odgovori armenski stotnik. »Ob začetku bitke je sel vedno v gotovi razdalji za nami, a ko se je spojila druga kolorta z nepriateljem, se je pravzaprav vstam, ugrabil v roki nekoliko orožja. Pod tem germanskim sulic je dovzovali zaječanje tako mirno, kot ni mu nič ne grozilo. Strelivo in meči so se ga dolgo zogibali, dokler ga ni pri roki dobetila neka vojaka. Zdravnik Mucij je nemudoma sekal smrti, slavni legat, ovaj je, rogal se ji, a ona ne premase duševke drznosti.«

Publij je poslušal s povešeno glavo. Solzne sence so zakrivale njegov obraz ob vojakov in sužnjev.

Ko je stotnik končal, je ukazal Publij s svojim navadnim ostrim glasom:

»Poveztite!«

Plamen baklij je zamigljal nad domovskim brogom in osvetlil njeno drne valove z zmučenim mladeč.

»Ecka« se je oglasil stotnik čez nekaj časa.

Publij je stopil hitro naprej, a na potovalnem ob odkazanega prostora je dvignil in pobral vsko na cel!

Ki navadni ljudje bi morda opazil gnjusnost, ki je objela njegovo roko, a tega patrnej ni bilo.

Sam s seboj se boreč, je vprašal, da prebodo na časa:

»Kje?«

»Nisem se zmotil,« je odgovoril stotnik. Zdravnik Mucij je padel pod tem drevesom.«

»Pod ... tem ...« je počasno ponovil Publij.

Tudi že se je umaknil.

Sužnji so se bo ozirali naj.

Nanesli je zlovi, grozni ustnice, naravnal nekaj korakov in — se sklonil nad Mucija.

Leżala je vznak v poslednjem prst.

Grozna zadnjega hipa ji je odtrla na obraz ob, a ni bilo videti strahu v njih. Tiha, globoka žalost se je kazala v teh steklenih oči proti nebu ... nem očitek za nezasluženo bolest.

Dolgo je pri Publij z očmi to petnajto nagovarane duše z divjenjem, za katero vzrok je samo on znal. Mugrove ustnice so se premikale in govorile mile besede strosna. Mugrove oči je bilo tako tiho, kot bi hotelo umrset.

Potem je vzel Mucijino trupio v roke, prislonil povešeno glavo na prsi in se z ustnicami dotikal njenega čela.

Ko je sam položil trupio na nosila, je rekel s trepetavim glasom, ki se je boril z notranjo gnjusnostjo:

»Razkrijte se in poklonite! Velika duša je živela v tem telesu. Uklonite se pred umstvom rimske plemenitnja, kar to je bil naveden zdravnik, ampak Mucija Kornelija je dovzovala naše rane.

Poklonili je prvi, za njim pa so poklonili vojaki in sužnji.

»Sreče drugega sveta ji daj, Gospod naš in Bogiše je molil armenski stotnik.

In obdanosti rimskega plemiča Publija so žalila prosojna krestjana. Saj se je grešo sočutno pretrovergnu, borilo tamo za Kim in zmagalo....

Ta trenutek je pogledal izza oblakov mesec in posvetil Mucij glavo in ovsal njene poteze.

Publija se je zdelo, da se je vneli pomirjenja razlil po njenem licu.

»Naj bogovi naših prednikov ne moje nobega večnega spanja,« je govori s tresočim glasom in natisnil Mucij oči.

— 30 —

Na Marsovem polju v Rimu se je dvigal visoki, okrogli stolp, razdeljen v tri nadstropja, ki so se proti vrhu zoževala. Steno so bile opleteno z lavorjevimi venci in okrašene z vrstami premogrogam.

Na stolp je obdajalo razmobarvna množica, katera se komaj zadržovali sklenjena prostranji in bramili krasno stavbo pred divjaško radovednostjo.

»Napravite prostor!« so kričali mnogi strazniki. »Zaini sprevod se bo pomika z glavnega trga.«

Tedi mestna družina, drzna in radovedna, se je gnetla od vseh strani. Vsakdo je hotel biti najbližji prizoru, katerega je pripravil Marš Aureelij Rimu.

»Bogovi nikogar ne odvračajo od svojega oltarja,« se je nekdo oglasil.

»Sovražno se poklonitti novemu bogu je kriva druge mesčan.

Prijeten smeh je bilo slišati in in mu od glavami množice.

Tedaj so se oglasile flavte.

Množica je stegovala vratove proti Sveti ulici in čakala z napetimi oči in ušesi.

Flavte so utihnile.

»Gorniki!«

Matere so bognile svoje otroke, mali so stopali na prste, veliki pa so se pretvarili v kamnite. Poveznuti so zlezli na drevesa, vspenjali se na kole, plezali po zidu.

vsakega delavca in nameščenca, ravno tako pa tudi za vsakogar, ki se zanima za delavska vprašanja. **Brošuro je izdala Zveza združenih delavcev v Ljubljani**, delavska strokovna organizacija, ki je s tem pokazala voljo za delo. Naše delavstvo ji bo zato hvaležno. Pokazala je, da se hoče resno pečati z delavskimi vprašanji in da hoče biti verna zastopnica krščanske smeri v strokovnem gibanju. Knjižica obsega 72 strani in stane izvod 8 in. Nakup toplo priporočamo vsakemu delavcu in nameščencu. Naroča se pri Zvezi združenih delavcev, Ljubljana, Tyrševa cesta 29-I, dobi se pa tudi pri njenih podružnicah in njenih zaupnikih.

k **Naše občine in zakonodaja.** Morda bomo ustregli županom in ostalim občinskim odbornikom, ako navedemo tu nekaj zakonov, ki posebno zanimajo naše občine in njih poslovanje: **Uredba o likvidaciji kmetskih dolgov**, Din 3; **Potrdilo o zaščiti** kmetov, komad 1 Din; **Zakon o občinah**, II. pregledani in izpopolnjeni ponatis, Din 10; **Uredba o občinskih uslužbencih.** Dodatek: **Uredba o činu strokovnih šol** nasproti srednji šoli in fakultetam, 24 Din; **Pravilnik o finančnem poslovanju v občinah**, 16 Din; dr. Bogataj: **Cestni promet**, zbirka zakonov, uredb, naredb in predpisov o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, 18 Din, vezano 24 Din; **Navodila o ogledu klavnih živali, mesa** in ostalih živil **živalskega izvora**, 18 Din; **Zakon o nadzorstvu nad živili**, zakon o kontroli zdravil biološkega izvora, 3.50 Din; **Pravilnik o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzorstvu nad živili**, 5 Din. — Vse knjižice naročite pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

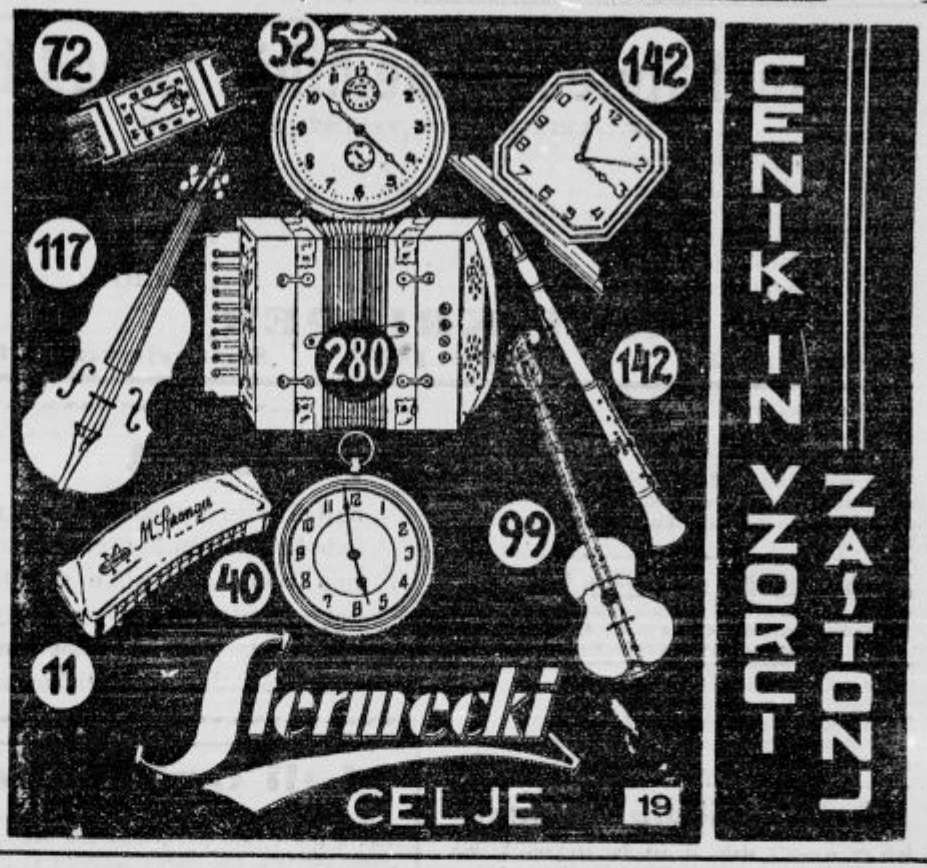

DROBTINE

Komarji ne ubogajo znanstvenikov. Kako daleč gredo komarji od kraja, kjer so se izlegli? Na to vprašanje bi si radi odgovorili ameriški znanstveniki, da bi nato mogli najti način za uspešno uničevanje tega mrčesa. V to svrho so napravili poizkus, ki pa se ni posebno obnesel, ker komarji enostavno niso bili pri volji, da bi sodelovali z znanstveniki. Blizu Willow Springsa so ob neki mlakuži, ki je posebno rodoviten kraj za komarje, pobarvali z zelene barve vse komarje, ki so se tam izlegli. Zgodilo se je to koncem maja in v začetku junija. Nato so postavili »straže« na bližnjih in oddaljenih mestih, ki imajo nalogo, da izsledujejo te zelene komarje. Pobarvali so okrog milijona komarjev, toda do konca junija se je strašam posrečilo, da so naletele le na 25 zaznamovanih. Nobeden od teh se ni oddaljil več kot miljo od ležišča. Zdaj si znanstveniki belijo glave, kam se je druga armada razgubila.

Napoleon je nekoč pošteno ozmerjal ministra Talleyranda vpričo drugih znancev. Ta pa ni trenil z očmi in je mirno čakal, da se je ploha nanj zlila do konca. Ko se je cesar odmaknil, se je Talleyrand obrnil do okoli stoječih in tako glasno, da ga je Napoleon še lahko slišal, zaklical: »Ali ste čuli, gospodje? Škoda, da je tako velik gospod tako slabo vzgojen!«

Kaj značijo začetne črke SSSR?
Seljak: Smrt Stalina spas (rešitev) Rusije.
Kaj pomenijo črke G. P. U.?
Seljak: Gospode pomozi — umiramo!

Resen spev se je bližal zdaj počasi po glavni ulici Marsovega polja. Plaval je nad gaji mehko, občutno, podoben tožbi žene. Preglasoval ga je šum in ropot konj, vozov in ljudi, ki so se rinili k mestu, kjer se je dvigal stolp.

Na ovinku ceste se je najprej pokazal oddelek pretorijancev na konjih, v zlati opravi z rdečimi perjanicami na čeladah. Vodil jih je sam prefekt.

Za cesarsko stražo je šla cela vrsta triumfalnih voz, ki so vozili kipe umrlih imperatorjev, sobe bogov in boginj.

Za duhovi — varuhi Rima je neslo šest patricijev nosila iz slonove kosti, ki so bila pokrita s škrlatno odejo in na teh nosilih je počivalo suho truplo Lucija Vera.

Za truplom brata je korakal Mark Avrelij v dolgih nagubanih haljah velikega svečenika, v spremstvu senatorjev.

Ta veličasten pohod je obkrožil trikrat stolp in ko je obstal, so začeli svečeniki peti žalostinko. Zaplapole so baklje, oglasile so se flavte, pretorijanci so potegnili meče.

Mark Avrelij je dvignil obe roki nad zemskimi ostanki Lucija Vera in molil s pokrito glavo. Ko je končal, so vzeli senatorji nosila na rame in jih nesli na vrh stolpa.

Zadonela je bojna koračnica, pretorijanci so se z obrazi obrnili k Luciju Veru in povesili meče. Vojak je se je poslavljal od imperatorja.

Eden svečenikov je podal Marku Avreliju plamenico.

Cesar je stopil k stolpu in potisnil skozi okroglo lino bakljo, katero so podnetili s treskami.

Zašumelo je in zaprasketalo in pri vseh odprtinah ogromnega stolpa je buhnil plamen. Oblaki dima so zakrili truplo Lucija Vera.

Tedaj se je razlegel na Martovem polju ogromen krik.

»Duh boga Lucija!« je kriknila množica in dvignila roke.

Tam z najvišjega nadstropja stolpa, iz oblaka dima, je poletel orel, simbol rimskih vladarjev, razprostrl široko krila in se dvignil proti nebu.

Dvigal se je visoko, vedno višje, ko je pa izginil v sinjih višinah, so padli svečeniki hiše Antoninov na kolena in zaklicali:

»Slava ti, bog Lucij!«

Druhal pa je ploskala, kot v cirkusu ali amfiteatru in tulila:

»Bog Lucij, bog Lucij!«

Toda »bog Lucij«, ki je morda videl svojo apoteozo, se je gotovo smejal s smehom imperatorja razuzdanca, katerega je življenje naučilo samo preziranja ljudi.

Še po smrti se je norčeval iz živih.

Ko se je vračal z vojne z Markomani skupaj z bratom, je blizu Altinum užil toliko vina in drugih zabav, da mu ni nobeno zdravilo več pomagalo. Od kapi zadet, je nesrečnež končal na poti v Rim.

Bavil se je »bog Lucij« z nečimernostjo »gospodarja sveta«, ki so na ukaz Marka Avrelija prišteli pijanca in razuzdanca v vrsto nadzemskih bitij. Svetišče mu bodo postavili in oltarje in molili k njemu, proseč ga posredovanja pri gromovniku Jupitru. Ha, ha, ha!

»Bog Lucij, bog Lucij!« so klicali rimski meščani, njihovi svečeniki so pa bili s čelom ob zemljo in se v prahu poniževali pred novim prebivalcem Olimpa.

Daleč, ob robu lavorjevega gaja, sta opazovala apoteozo Lucija Vera, dva moža.

Publij Kvinktilij je z mrkim pogledom zrl na goreč stolp. Mumucij Feliks pa se je zlobno smejal.

Ko je druhal z veselim krikom pozdravljala orla, je pokazal slavni afrikanski govornik z roko na truplo Lucija Vera, ki se je peklo na grmadi in zaklical:

»Bogovi Rima, ha, ha, ha!«

Publij se je zdrznil.

Zakril si je glavo s togo in naglih korakov odšel.

»O Rim, Rim, Rim!« je plakalo njegovo rimsko srce.

Konec.

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik „SLOVENEC", ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

Prilika, katere ne sme nihče zamuditi!

ker izpraznimo našo zalogo

Fantovske hlače od	Din 27·—
Moške hlače od	„ 42·—
Mornariške otroške oblekce od	„ 68·—
Moške obleke od	„ 150·—
Moški plašči od	„ 165·—
Kratke zimske suknje od	„ 120·—

ANT. KRISPER

Mestni trg 26 **LJUBLJANA** **Stritarjeva ul. 1-3**

RUSKI ŠALJIVEC

Stalin se je nekje pri kopanju začel potapljati. Mimo pride neki seljak, skoči v vodo in ga reši. Stalin mu pravi: »Tovariš, zahtevaj, kar želiš, jaz sem Stalin.« Seljak ves prestrašen vikne: »Prosim nikar nikomur pripovedovati, da sem te rešil, ker bi me ubili.«

Za žganjekuho dobite **brinje, fige in slive**
v najboljši kakovosti v Javnih skladiščih pri tvrdki
Fran Pogačnik d. z o. z., Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) cesta štev. 33

A.: Koliko zaslužiš na mesec?
Ruski delavec: 115 rubljev.
A.: Koliko oseb vzdržuješ?
Delavec: Imam mater, ženo, dva otroka in madridsko vlado.

Vzrok mnogih obolenj

leži večinoma v slabi in neredni prebavi, ki ima za posledico nakopičenje telesu škodljivih snovi v organizmu, ki je na ta način oviran v svojem rednem delovanju. Zato je potrebno, da se predvsem skrbi za temeljito čiščenje. S tem vzdržujete telo zdravo in odporno. V to svrho dobro služi »Planinka« čaj Bahovec, vsled svojih preizkušenih in zdravilnih sestavnih delov. To ima že po 6—12 tedenskem zdravljenju za posledico izboljšanje vsega organizma, a posebno pri onih osebah, katere trpe od slabe prebave, slabega delovanja črevesja in napetosti telesa, omotici, glavobolu, nespečnosti in zgagi, hemeroidih in odebelenju.

Zahtevajte v apotekah izrecno le »Planinka« čaj Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč samo v zaprtih in plombiranih paketih po Din 20·—, polovičnih paketih po Din 12·— in poskusnih vrečicah po Din 3·50 z napisom proizvajalca: Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg.

Reg. S. br. 29781/35

Učitelj: Kaj ti je znano o Karlu Marksu?
Dijak: Marks se je rodil v Nemčiji, je živel na Angleškem, pokopan je pa v sovjetski rusiji.

Ako znate varčevati!
Ako znate računati
Ako znate primerjati
Ako poznate blago
potem boste kupovali le v manufakturni trgovini

Kmečki Magacin, Ljubljana

Krekov trg štev. 10. - (nasproti Mestnega doma.)
Mi Vas postrežemo z najboljšim blagom in najnižjimi cenami.
Obiščite nas in prepričajte se?

Zakaj Stalinovo mater čuva toliko stražnikov? Zato, da ne bi rodila drugega Stalina.

Soliden nakup damskih volnenih plaščev in oblek ter raznega manufakturnega blaga se Vam nudi le pri
OBLAČILNICI ZA SLOVENIJO
Ljubljana, Tyrševa c 29. Hiša Gospodarske zveze.
Državnim uradnikom tudi na mesečne obroke.
Do preklica nudimo blago deloma tudi na hranilne knjižice članic Zadružne zveze

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba" plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Pomočnika in vajenca sprejme takoj Smrke AL., krojaštvo, Žužemberk, Dolenjsko.

Slamoreznico že rabljeno, kupim. Rudnik št. 71, Ljubljana.

Dekle vajeno kmetskega dela se sprejme blizu Bleda. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava »Domoljuba« pod številko 16.065.

Posestvo cel grunt, brez prevžitkarjev, blizu državne ceste in lepa zveza z Mirno pečjo ali Trebnjem, na prodaj! Cena po dogovoru! Oglasite se pri: Miklič Janezu, mlinarju in posestniku. Vrhpeč 14 p. Mirna peč,

Pozor! Prodajamo po nizkih cenah poleg špecerije posodo, mesarske potrebščine in ostalo železnino. — I. Perdan nasl., Krekov trg 11, Ljubljana.

Hubertus suknjiče zimske, nepremočljive in vse vrste oblačila po neverjetno nizkih cenah dobite pri Preskerju, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Polže pokrite, vsako količino, prevzamem proti takojšnjemu plačilu. Naročila, pošljite takoj tudi manjše količine. — F Bischof, Maribor—Melje.

Bika simodolca, 17 mesecev starega, licencovan, proda Šime, Dobrova pri Ljubljani.

Naznanjam vljudno cenj. občinstvu iz okolice, da sem začel izvrševati krojaško obrt v Rakovniku pri Medvodah, ter se tem potom vsem toplo priporočam. — Bernard Valentin.

Vašim nogam bo mokro in mraz neznana stvar, ako naročite čevlje pri Jernej Jeraj, Zapoge 10 p. Šmlednik.

Bog je tako velik in vendar najde prostor v majhnem človeškem srcu. (Wibbelt.)

SANATORIUM-EMONA
Ljubljana Komenskega ul. 4 Telefon st. 3628
Dr. Franc Dergane
šef-primarij kirurg. odd. v p.
Ordinira: 11.—1.

Ugoden nakup

jesenskega in zimskega blaga Vam nudi trgovina »PRI CIRILU« na Vrhniki. Pridite in prepričani bodete, da kupite prav dobro.
Se priporoča trgovina
„pri Cirilu" na Vrhniki

Kmečko zaščito, vse posle, informacije, obračune in revizije za upnike in dolžnike, **znižbo dolgov** Vam strokovno zadovoljivo uredi Komercijalna pisarna **Lojze Zajc,** Ljubljana, Gledališka ulica st. 7. (Za odgovor priložite znamke 5 Din)

Že preko 4.000 novih vlagateljev je do 15. oktobra 1936 naložilo pri
MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI
nad Din 45,000.000·— novih vlog
Nove vloge vedno izplačljive brez omejitve, za vse sigurno jamči
MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

Slovenski dom

JE NAŠ CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POŠLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

»Človek, ki ne pripozna Boga, je norec, ki zasluži, da bi ga zaprli.«
(Angleški zvezdoslovec Newton.)

Brinje, rozine, slive in dalmatinske fige oddaja po ugodni ceni tvrdka
Ivan Jelačin, Ljubljana, Aškerčeva 1

»Domoljub« stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 50 Din. — Izhaja vsako sredo. — Dopise in spise sprejema *uredništvo* »Domoljuba« Tel 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnino, inserate in reklamacije sprejema *uprava* »Domoljuba«. Telefon 29-92. Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.